

A háboru és Anglia!

Most jelent meg

A HÁBORUS ANGLIA

LETA

BING EDE JÁNOS

Ára 2 korona 50 fillér.

A VILÁGHÁBORU

NÉMET-ANGOL VERSENGÉS

LETA

RUTTKAY VILMOS

JOGTUDOR,

MINISZTERI OSZTÁLYTANÁCSOS — SZAKTUDOSÍTÓ (LONDON)

Ára 3 korona.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.
Budapest, VI., Andrásy-ut 21. sz. és minden hazai könyvkereskedésben.

Arany János

Összegyűjtött munkái. Emlék-kiadás 12 kötetben, 8-rét alakban, félbörkötésben 160 kor.

Összes munkái, hátrahagyott iratai, levelezése. Első teljes kiadás. Életrajzzal és jegyzetekkel. 12 kötet. Diszkötésben 130 kor.

Összegyűjtött munkái. Kisebb alak. Hét kötetbe kötve 58 kor.

Művel. Új kiadás hat kötetben, 16-rét alakban, vászonkötésben 45 kor.

Kisebb költeményei. 16-rét alakban. Vászonkötésben 7 kor. 50 fill.

— Ugyanaz. Kis 8-rét alakban. Diszkötésben 8 kor. 50 fill.

— Ugyanaz. Nagy 8-rét alakban. Diszkötésben 10 kor.

— Ugyanaz. Kis 8-rét alakban. Elzevir gyémántkiadás, merített papíron. Két kötet. Diszkötésben 12 kor.

Toldi-trilógia. 16-rét alakban. Vászonkötésben 7 kor. 50 fill.

— Ugyanaz. Kis 8-rét alakban. Diszkötésben 9 kor.

Toldi-trilógia. Nagy 8-rét alakban. Diszkötésben 12 kor.

Őszikék. Elzevir gyémántkiadás, merített papíron. Második kiadás. Diszkötésben 3 kor. 60 fill.

Elbeszélő költemények. Diszkötésben 11 kor.

— Ugyanaz. Elegyes darabok. Diszkötésben 11 kor.

Prózaí dolgozatok. Diszkötésben 11 kor.

Shakespeare-fordítások. Diszkötésben 10 kor.

Aristophanes vigjátékai. Két kötet. Diszkötésben 20 kor.

Hátrahagyott versei. Diszkötésben 12 kor.

Hátrahagyott prózaí dolgozatai. Diszkötésben 12 kor.

Levelezése író barátaival. 2 kötet. Diszkötésben 21 kor.

Megrendelhető:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrásy-ut 21. szám.

ÉRTÉKES, ÚJ KÖNYVEK.

A Kisfaludy-Társaság könyvei.
Franklin-Társulat kiadása. ::

Scheffel József Viktor. *Ekkehard.* Történet a X. századból. Fordította Antal Géza. Füzve 8, kötve 10 kor.

Vargha Gyula *költeményei.* Füzve 4, kötve 6 kor.

Voinovich Géza. *Madách Imre és Az Ember Tragédiája.* Füzve 8, kötve 10 kor.

Bárd Miklós *költeményei.* (1887—1913). Füzve 5, kötve 7 kor.

Knight William. *Az Aesthetika története.* Fordította Husztiné Révhegyi Rózi. (A magyar aesthetika történetével kiegészítette Jánosi Béla). Füzve 8, kötve 10 kor.

Megrendelhető: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) r.-t. könyvkereskedésben, Bpest, VI., Andrásy-ut 21. sz., valamint minden hazai könyvkereskedésben.

A VILÁGHÁBORÚ NAPLÓJA A MAGYAR KÖNYVTÁRBAN

MÁSODIK FÜZETE MOST JELENT MEG.

Tartalmazza

az 1914 augusztusi események hivatalos jelentéseit, az orosz, francia- és belga hadsereg ismeretetését, Nordau cikkét a háborúról, Löwen pusztulásának leírását.

Ára 60 fillér.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedésében (Wodianer F. és Fiai) r.-t. Budapest, VI., Andrásy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

31. SZ. 1915. (62. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, AUGUSZTUS 1.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 1.
Kiadóhivatal: XV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona. A «Világkrónika»-val
Félévre — 10 korona, negyedévenként 1 koronával
Negyedévre — 5 korona. 6bb.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is csatolandó.

A SZÖVETSÉGESEK GALICZIÁBAN. — MAGYAR ÉS POROSZ HUSZÁROK EGYÜTT.

Balogh Rudolf, a harozterre kiküldött munkatársunk félvétele.

NOÉMI FIA.

REGÉNY. IRTA LACZKÓ GÉZA.

(Folytatás.)

Arabella, bár anyja szeme sokszor elégedetlenül villámlott feléje, nem nézett sehová, nem beszélt, a kérdésekre fukarul felelt. A spanyoliaszk Styx Jankó Beotiát fölpanaszlása sem érdekelte úgy, mint máskor; az, elől megyen ő, utána megyek én, nem te, és bohósága, a zümmögő duett, a nagy kánkán idegenül, szinte gúnyolódva talakodott áhítatos rettenésébe, a melyet pajszul tartott az élet megsejtett néma fenyegetése elé.

Lányiné azonban, a legtökéletesebb színházi mama, elemében volt: a színésznek díszekedéseire megértően bólogatott, apró bajaik meséjét a magáival támogatta, leánya képességeit magyarázta büszkén, az odavetődött kritikus ostoba vizezreire szívből erőltetett nevetést, merész állításait soloni törvényekül fogadta menten s a darab alatt, karját összefonva, békén próbált szundítani egyet. Béla is kielégítő szórakozásra lett a színpadon ugráló nő lábak értékélesében.

Előadásvégi oszláskor, búcsúzás közben a fekete hősnő megkérdezte Arabellát:

— Miben is lép fel, kedves?

— Boriskában.

— Oh, oh! Nem könnyű, de nagyon hálás szerep! Micsoda sikereim voltak benne Pozsonyban, Miesváron, Győrben! Itt az arénában is kaptam egy óriási babérszorúrt erre a szerepre a Polgári Lovászegylettől. Majd meg fogom nézni, kedves! — búcsúzott el végül lesújtó, mézédés fölényrel.

Amint aztán hátrakerült a család megnézni, hogy nines-e kiírva valami próbája másnapra Arabellának, a bejárat előtt éles, gógós, kellemetlen kappanhangon magyarázott valamit egy magas, karesú, hanyag tartású, óriási kürtőkézelős, kerek kemény kalapos elegans úr a tisztelettel előtte álló színésznek:

— Kérem, fene számár egy hülyeség az egész!

Mikor szerény líbasorba oszolva elvonultak mellette, utánuk fordult, kissé meghajolt, kutatva nézett a lány arcába s elmosolyodott. Arabella daczosan kapta el fejét és lépteit meggyorsítva húzta ki magát egyenesre.

Elégedett, hangos nevetés kísérte eltűnését.

— Van valami dolgod holnap? — kérdezte Lányiné a tábla előtt, álmosan dörzsölgetve a szemét.

— Félkilenczkor rendelkező próba, Proletárok; tizenegyre olvasó pró...

— No, Bellus, magát jól megnézte... — hangzott föl a háta mögött az előbbi színész szava.

— Ki? — fordult vissza hirtelen a lány — az a majom?

— Tyűh, Bellus, ne mondjon ilyeneket, az első gavallér Pesten, gyermekelvi és sándori Szilánghy Dénes, a 48-cs Szilánghy fia.

— Bánom is én!

— Hát ha bálna is, mindegy lenne, — szolt savanyúbban a kolléga, a ki szolgálatot vélt tenni a fruskának, a kin megakadt a nagy úr szeme — az Arankát várja, annak udvarol.

— Nem érdekel.

— Éjnye, de paprikás vagy, Arabella! Nem akartalak én bántani! No, szervusz, jojczakát!

— Jojczakát! — mondta megenyhülten, mentegetőző mosolylyal Arabella, a mint bátyjába karolt és megindult.

Lányiné rosszaló fejrúzással követte őket.

III.

Korán kelt. Míg anyja a kávé főzte, feltett kezére ócska keztyűt húzott, széke haját tarka kendővel menyecskésen átkötötte s kitakarította az egyik szobát. Aztán fölvetve egyetlen gyászruháját, kávéját üresen itta ki, a kiflit vitte magával tizorainak, úgy indult neki gyalog át Budára. A Diana-fürdőhöz érve már rendesen elfáradt. Legalább a rengő hídon ne kéne gyalog átbaktatnia! — tekintett naponta

vágyva egy-egy fogat, bérkoesi után, a mely mintha őt akarta volna bevárni a kő-oroslán alatt. Fejcsékkjét szende komolysággal hajította félre, pillanatra megállván, a hídpénzt előkeresni s meglepődötten folytatta útját, mintha csak rossz indulatain vetne volna erőt, de a Tunnel alatt mindig elszomorodott.

Sosem voltak bőviben a pénzek, kis keresményéből azonban jutott néha egy-egy szalagra — fekete bársonya szeliden fénylett fehér nyakán — ócska kalapra s a családot mégis az apa tartotta el. Ha volt, ő adta, ha elfogyott, ő gondolkodott pótlásán néma pipaszóban. De most! Most neki kell kenyeret adni zsörtös anyjának s drága, egyetlen kis bátyjának. S mit tehet ő, gyöngye, erőtelen? Futóka-lelke ösztönyszeren támasz után tekintett szét az ércesen izzadó bolthajtáson s könnye nem egyszer bugygyant ki sóhajának segíteni, kéri némán, türelmesen a komoly, barátságos félhomálytól valami mentő gondolatot.

Milyen másnak láttá nem is oly rég a művészetet, ha gyerek-fejfel elábrándozott: papa csináltat neki mindenféle színpadi ruhát, kosztümöt, a színészeti tanodákban is kijár tán egy vagy két osztályt, bizonyára sikerül majd fölépnie a Nemzetiben, aztán elmegy vidékre, ha kis fizetéssel is, de csak nagy városba, elsőrendű tagnak. Tanul, dolgozik, megismerik a nevét s majd úgy fogják meghívni a Nemzetihöz. Csak a kezdet nehéz, a többit kiverkeszi magának az istenáldotta tehetség. S most? Éjjel tanul, naphosszat álldigál a próbán, gyalogol ide-oda, hogy esténként fölvegye a rongyos forintot, a melyet a másnapi étkezés gondja zétfű, mint a pelyhet. Művészet helyett mesterség. Ha egy mozdulat, egy hangsúly eltalálásán törő tapasztalatlan fejét, az anyja a forintot kérve morgolódik csekély számadásán; ha útközben rájön egy jelenet megjátszásának módjára, a szinkörhöz érve, fáradt ereje megfeszítésével tudja csak kihozni az unottan mimelő kollégák között, a kik csak élni, élni akarnak s léha bohémkedésben lelik a művészet teljét. Neki nem volt szeretője, az aszonyság, az érzékek vihara sose verte föl, tanulni, olvasni kellene, az írők tükrében nézni a nagy, ismeretlen életet, gazdag ismeretű fej tudásával oltani a szívbe érzelmeket, a melyek teljesen idegenek tőle, hogy tehetsége sokrétűvé, izmosává legyen — s este örül, ha a szerepeit megtanulhatja.

Még föl sem lépett, Istenem, mi lesz, ha majd mindennap játszik? A napsütésre érve azonban szétfoszlott a töprengés köde, fiatal vére kiforrta magából a gond tövisét, mosolygó könnyelműség szállt szívébe, vidáman köszönt a bejárat előtt ácsorgóknak s a homályos színpad favázon lebegő kulisszái között szívdobogva várta jelenését, hogy mint Feledi Boriska adjon művészi kiutat a lelkeben hullámzó érzelmességnek.

Mikor nem volt dolga, kiült az udvarra s ott hallgatta a kollégák esevegését, a melyet sajátosságos melodránává alakított a zongoraszókból kihangzó magános női hang, vagy tömött, érczes férfi-kórus.

Az intrikus, a társulat legműveltebb tagja, a kit az egrí jezsuitáktól csaptak ki valami komisz csinny miatt, különben az országban a legjobb Biberach, vitte a szót:

— A Borzané Marcsája egyenesen pellengette állítja a színészetet, a mellett rossz darab, a Pesti Napló is megírta. Az a homeopata orvos, az Almási remekelte. Ez a hála, hogy azt a gyöngye pályababéros micsodáját, azt a Clarisse-t bemagolták, eljárták és sikerre vitték.

— Miről van benne szó tulajdonképpen? — kérdezte komolyan valaki.

— Miről van benne szó tulajdonképpen? Hát kérem, van egy direktor, Péter, a ki akkor akadt elveszettnek hitt leányára, mikor kénytelen kérésétől szegődni. Ez az alapgonddal.

A nők kínálgatják magukat fűnek-fának; a férfiak feleségük színpadi ruháit zálogba rakják s a rájuk bizott pénzzel elszelelnek... A Bableves csárdában van ilyen társaság, nem a színésznél! A Maresát le is itatják! Csak Blaháné mentette meg a helyzetét, olyan édesen még berugni nem láttam senkit, bizony isten.

— Mit tud egy olyan lódoktor a színészet-hez? — köpte félre szivarja keserű levét egy öreg.

— Mi van a bárójával, a Splényivel, elveszi? — jutott eszébe valakinek s a társalgás más mederbe tért.

A legnagyobb megleben vette aztán Arabella az esernyőjét, a melyet anyja kívánságára mindig magával hordott, mert hátha eső lesz s az éhség, kimerültség adta kődös nézésű, enyhé nyugalomban indult haza, a Bodzafa-utczába. Anyja rendesen a lépcső feje felé várta, ahonnan szemébe emyözött tenyérről leste a kopott fokokat, hogy jön-e már a késedelmező.

— Szervusz, mama! Püh, meleg van! — hangzott eléje az utolsó fordulóról, de Lányiné nem volt enyélő kedvében.

— Hol jársz ennyi ideig, Arabella?

— Hát hol? Próbán!

— A próbának is csak vége van egyszer!

— Igen s a mikor vége volt, rögtön elindultam.

— Úgy látszik, nem vagy éhes. Biztosan betízoráztál valahol, elesztalt sörözni a drágalátosok, itthon pedig összepesked az a kis ebéd.

— De nem voltam, mama, sehol!

— Mi újság? Nem volt semmi újság, nem volt leveled?

— Kítől kapnék levelet?

— Hát kaphat az ember levelet és én nem szeretném, hogy más vigye el és olvassa... Kiváncsi népség!... Nézted, igazán nem volt?

A lány már nem felelt.

Az ebéd, melyet beszédés élvezető nyújt a jólét, de a melynek minden falatját szinte krajczárnyi pontossággal értékeli a takarékos szegénység, kissé megnyugtatta, el is fárasztotta a hamar jóllakókat. Lekötött, aligszavu figyelemmel néztek meg minden villaszárnyit s a kiürült tányért hosszan törülgették a kenyérből darabkákkal. Arabella csendes, már előre is lemondott vágygyal gondolt azokra, a kik ebédjüköt gyümölcsessel fejezhetik be; Béla esze feketekávéval s egy jó csibukon járt; csak az özvegy örült, hogy háta mögött tudta ezt az unalmas és költséges aktust. A jó falatokat gyermekeinek hagyva, maga pár kanál forró levessel, borkékkel, esonttal, micsinggel meglepődött s folyton étvágytalanságát emlegette.

Gyorsan, gyorsan álmosságát, bejött a szobába s megállt az ablaknál már szerepeit olvasgató Arabella előtt:

— Arabella, fekdj le egy kicsit!

— Nem, mama, nem alszom!

— No, talán! — bicezentgette biztatón fejét és mosolygott, mint csecsemőkre szoktunk.

— Nem, anyám!

— Pedig jól tennéd! — azzal az asztalhoz ült, a szoknyája zsebébe puffasztó mindenféle kulcsok, zsebkendők tömegéből előkötött egy rongyos, gyűrött fűzetecskét, a hajlásán hurkát gömbölyítő czeruzát ujjai közé vette, jól megforgatta összecsukott szájában a végit: számolni akart. De a plajbászt hirtelen visszavágta a fűzetbe, az egészet zsebre gyűrte s látvány, hogy a lánya csakugyan nem fekszik le, sietve fölkaparodott a szőre omlott ócska kanapé nyiszergó, egyenetlen bordáira s tenyerét párnául rakva, szemét ránczosra csukva morgogta halkán:

— Szundítok egyet, csak egy öt percig!

Arabella szelid elmézzel mosolygott fel Belára, a ki vigyorogva vont vállat a mindennapi kegyes játékon.

A mama halkán hortyogott, bátyja új cigarettára gyújtva dült neki a gang-ablaknak, ő meg összegörnyedve, gondolatban ránczolt homlokát föl-fölvetve susogta maga elé a kis paraszt Boriska szentimentális, finom szavait. Őt percz mulva ijedten szokott ülesbe Lányiné: — Elaludtam!

Arabella révült, alig kérő areczzal nézett anyjára, hogy ne beszéljen s a gyors susogást abba se hagyva emelte föl a középen hosszába hajtott ívlapok vékony fűzetét, hogy tanul.

— Béla, már megint cigarettázol? Tönkre cigarettázta magát ez a gyerek!

— Mama, kérlek, ne beszélj! — tette a párkányra a lány a szerepet.

— Jól van, no! Nem beszéllek! De hát egy szót sem szabad szólni az embernek? — dűnynyogte az özvegy.

— Első a szerep-tanulás! Ebből élünk!

— Nem! — fordult vissza Béla gyúnyos igazat adással. — Első a prédikáció!

Lányiné dühösen kapta félre fejét s kiment a konyhába.

— Béla, sügd el a szerepemet!

— Előlről?

— Igen!

— Mint úton-útfélen engem rágalmazni s miért? A szobából sietve jön: «Édes apám! Csapó néni! jöjjenek már be, nem tudják mire vélni ezt az elmaradást!»

— Nem így, Béla! Csak a végszót mondd! Az instrukció sem kell!

— Mint úton-útfélen engem rágalmazni s miért? — ismételte Béla csakugyan súgva.

Arabella valamiképpen, aranyos-ijedtséget igyekezett arcára ölteni, úgy hadarta gondtalanul.

— Édes apám! Csapó néni! jöjjenek már be, nem tudják mire vélni ezt az elmaradást! — s nevetett, csicseregett, majd belső könnyek árjától remegett szava, nyakán végig simított, mint a kinek csakugyan kibomlott a haja, ültő helyében eljárta, sirta, mozgta az egész szerepet s igazi könnyek szikkadtak el arca hamván, mikor a vízbeugrás előtti búcsúhoz

Erdélyi fényképe.

JUHÁSZ ANDOR, A BUDAPESTI KIRÁLYI ITÉLŐ-TÁBLA ÚJ ELSŐJE.

ért: — Éljen hát boldogan s vigyen hírt felőlem, mert engem nem lát többet senki!

— Jól csinálod, Aranyos!

— Csak itt magas sarku csizmában ugrani arra a rongyos matrácra! Mindig félek, hogy kitorom a lábam.

— Ugorj úgy, hogy leülj!

— És a mider? Úgy még rosszabb lenne.

Uzsonna után mindhármán sétára készülődtek. Lányiné indulás előtt minden kulcsát egyenként megtapogatta, minden zárat megrángatott, hogy fog-e, a többi kulcsokat őrző szekrényét meg többszöri meglátogatás után esztergatta csak zsebébe. A legkülső ajtóét is sokáig

noszogatta a zárban s miután már lehúzta, óvatosságból megkérdezte:

— Gyerekek, bezártam az ajtót? — s bizalmatlanul pislogott vissza a hamisra, a ki talán csak tettei, hogy hű, vagyonörző szolgál, titokban pedig álkulescs házmeister, ráspolyos betörők czinkosa. Mert mindenki és minden csak lopja, károsítja az embert: a spórhert megégeti a drága húst, kozmát szerzeg a plattni a grizes tészta alá, a tej kifut vagy összevagy, a fűszeres mérlege, ha csak meglátja, hibásat billen, a zarak félrecusszantják ércnyelvüket, hogy nyitva maradjassanak, a petroleum hihetetlen büzőlgésre képes náluk, a lámpából févállásra vágtatja magát, hogy lámpaüveget moeskolhasson, repeszthessen s a gyalogjáró kövei alattomos dombocskákká turódnak, hogy sétájuk se legyen gondtalan.

A Hatvani-utca végén bebámultak az ó Curia hosszú fűvel benőtt hatalmas udvarára, megnézegették az Athenaeum alacsony barokk-palotáját, aztán a Rózsza-téren átvágyva megkerülték a tűzoltó-házat s a piaristák mellett érték a Városházához, a melynek magas, négy-szögű tornyán kerekülő óralapról gondosan néztek le a pontos időt.

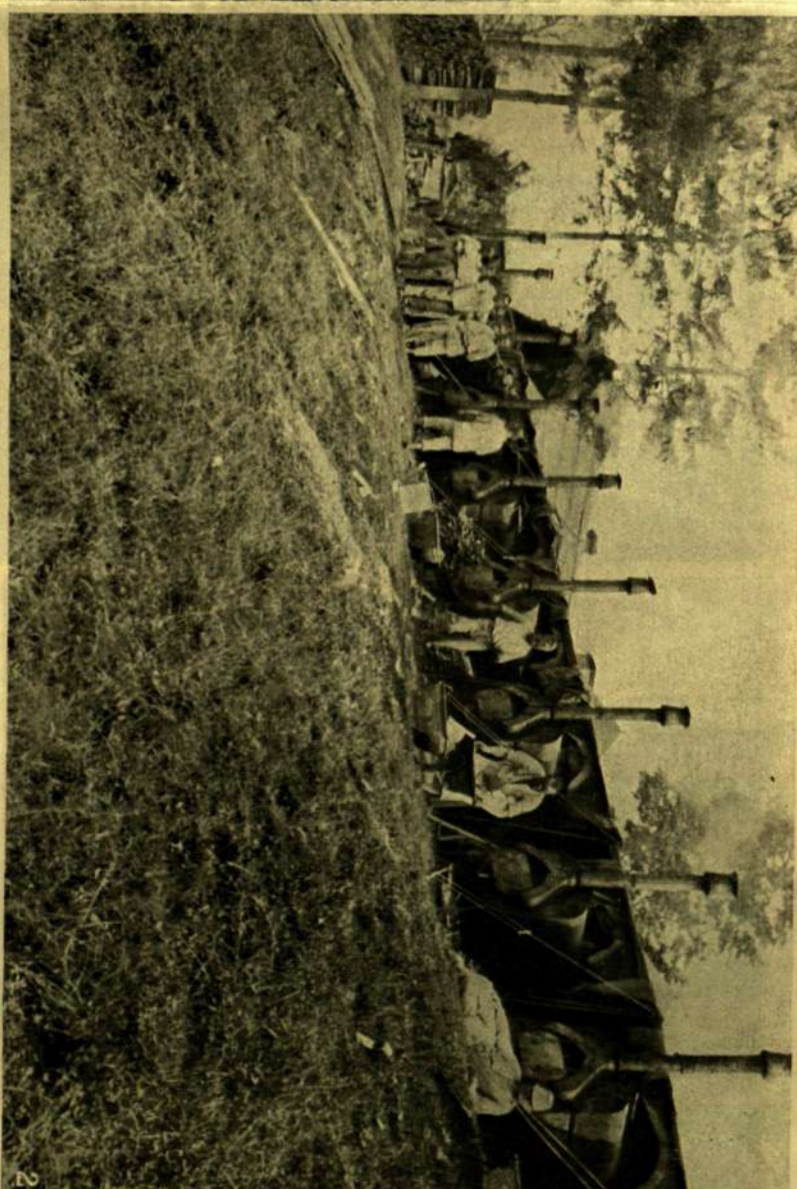
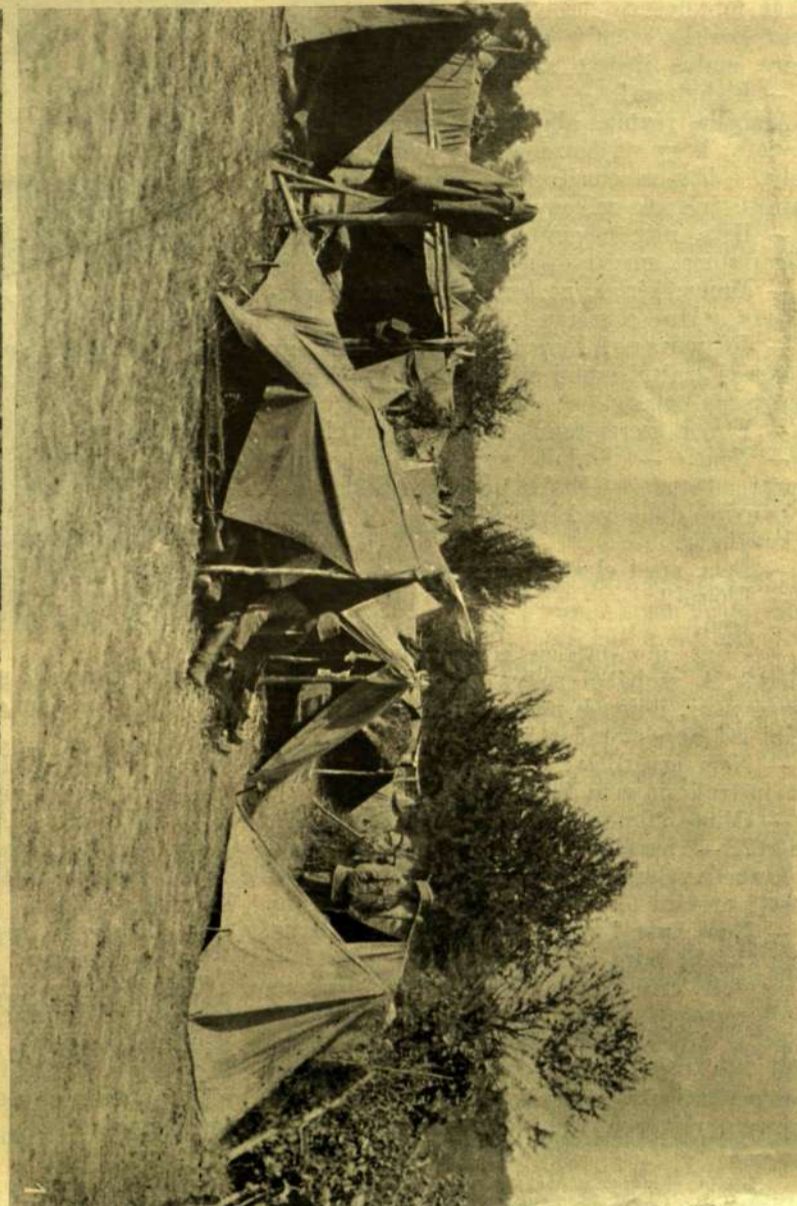
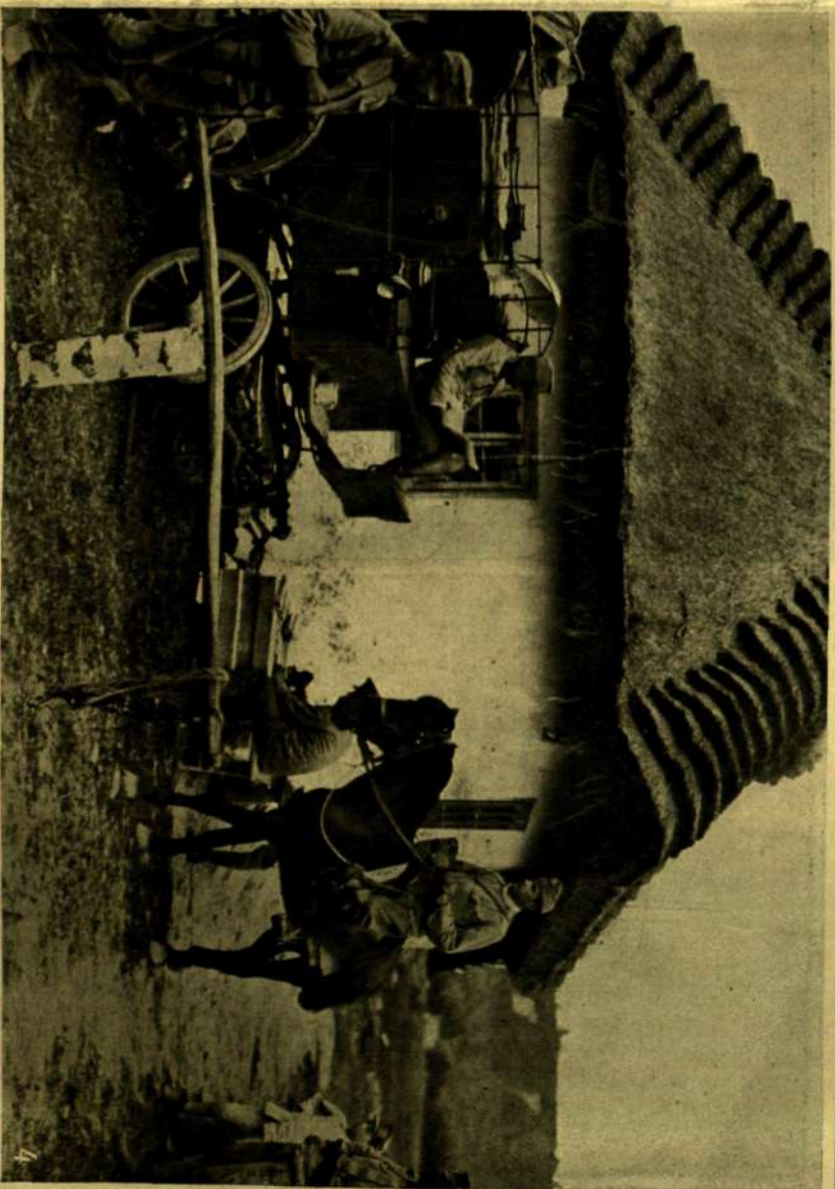
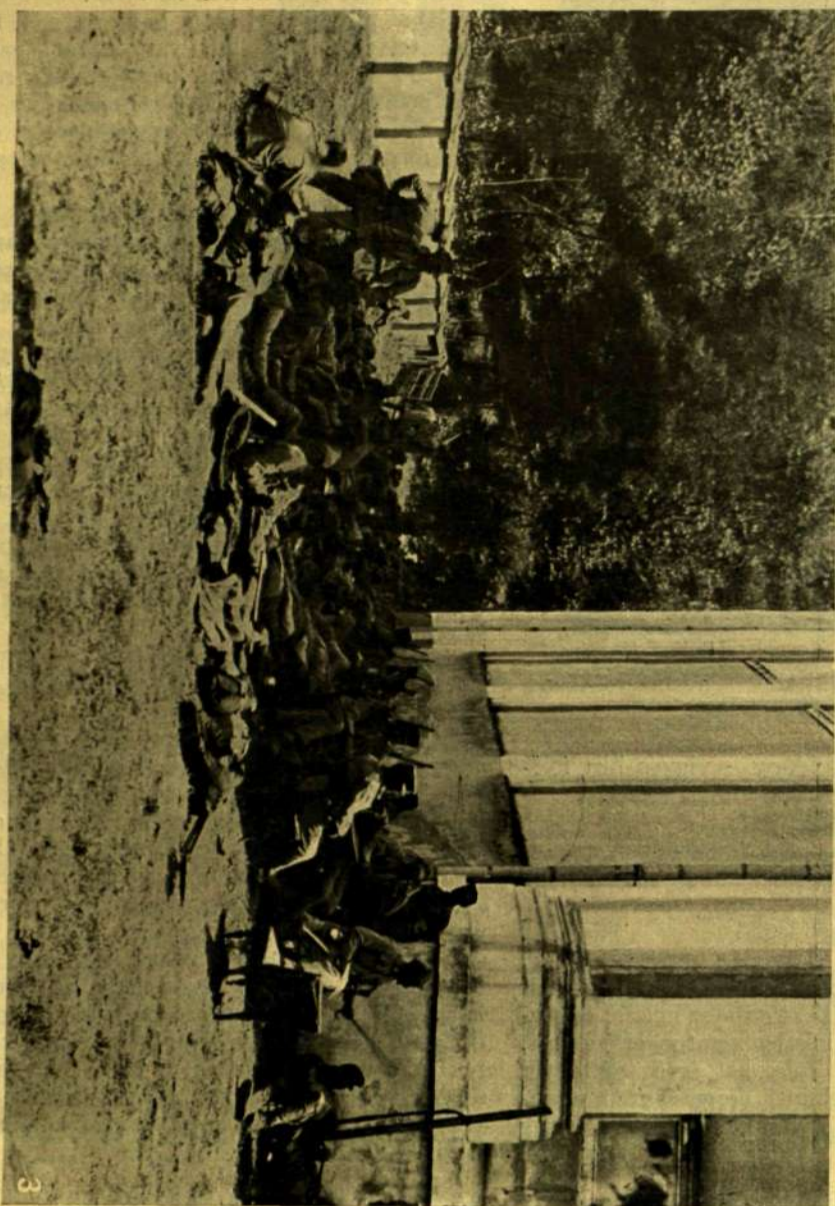
— Ez az óra már megint késik! — dugdosta vissza az özvegy haragosan keblébe a kis ezüst jóságát.

A Váci-utca szép, magas, egy-két emeletes háza alját üvegesillatgába vonó kirakatokat hol tükröznek, hol vágyat keltő finomságok elérhetetlen országúln nézdegélve, a Jézust emelő Nagy Kristóf izmaira, siető, suta, mozdulatlan lépésére, a vastuskóra egy pillantást felejtve, a Calderoni-sarok hosszán nyúló, alacsony, de mindig ragyogó üvegtáblái mögött függő színészöket, köznagságokat alaposan megvizsgálgatva, a Harminezad-utczában áldigáló budakeszi kis omnibusz kendővel, esomaggal elfoglalt helyeire egy tekintetét vetve kanyarodtak le a Wurm-utczán, el az új Tözsde előtt a pár napja leleplezett Eötvös-szobrot megcsodálni.

(Folytatása következik.)

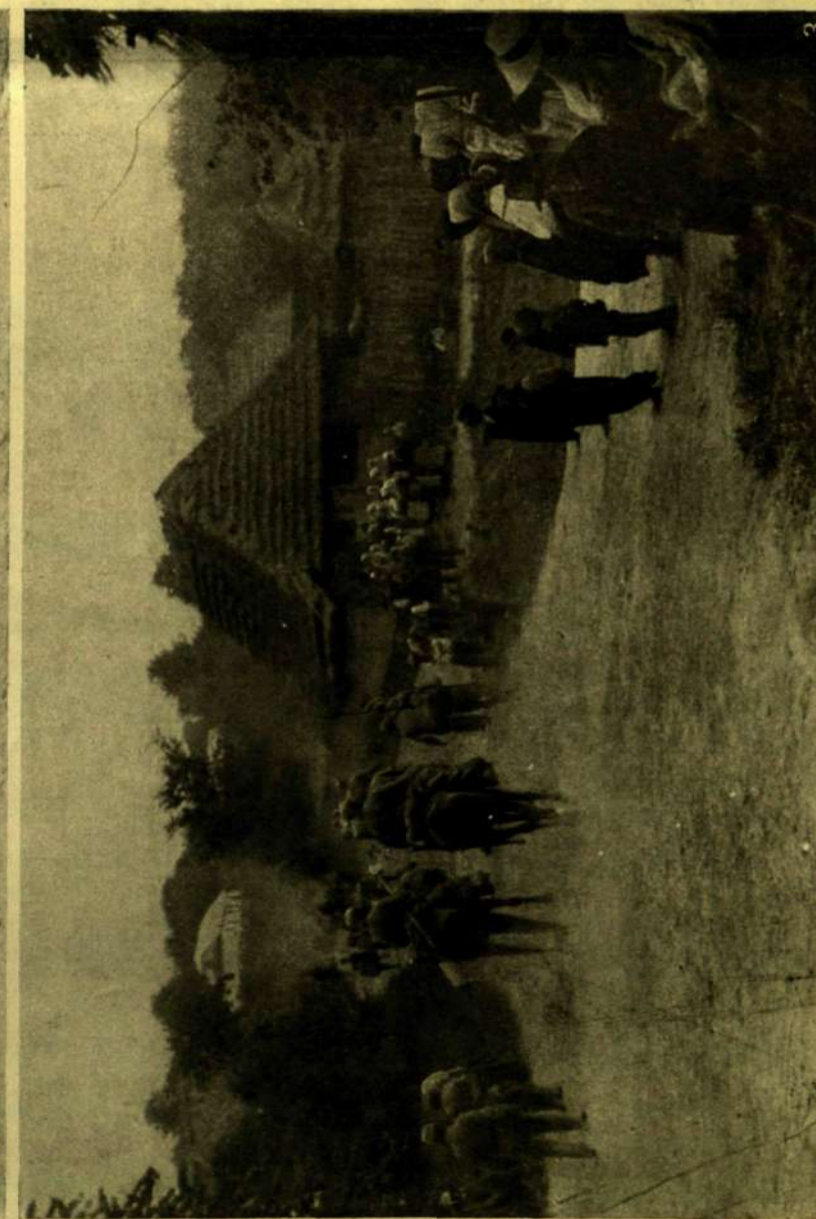
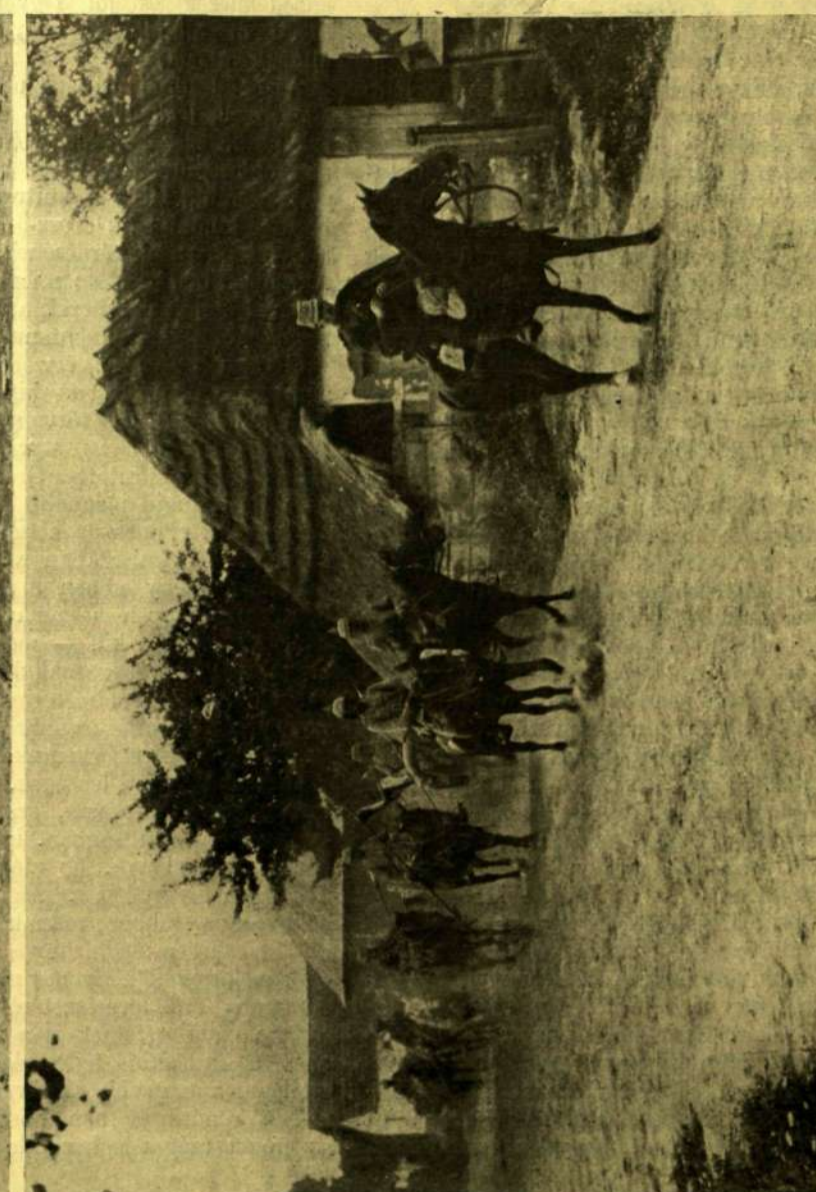
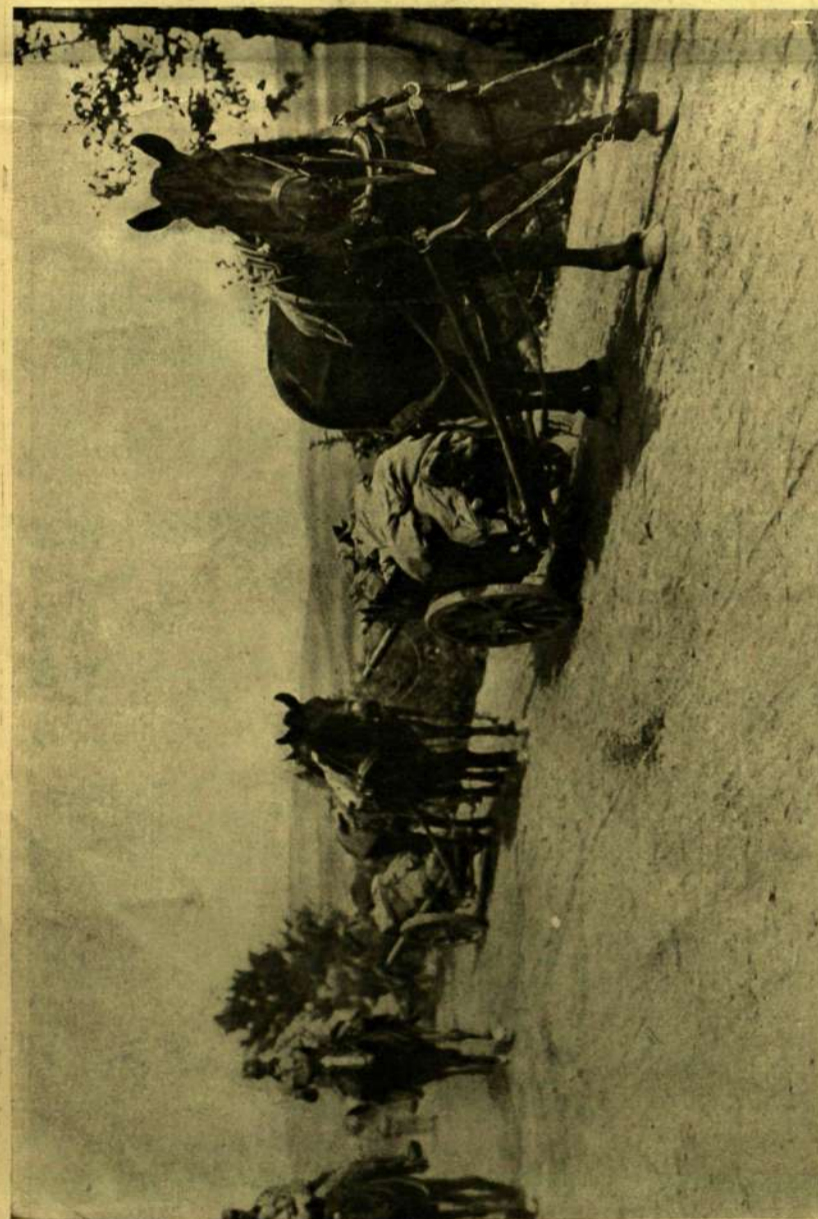
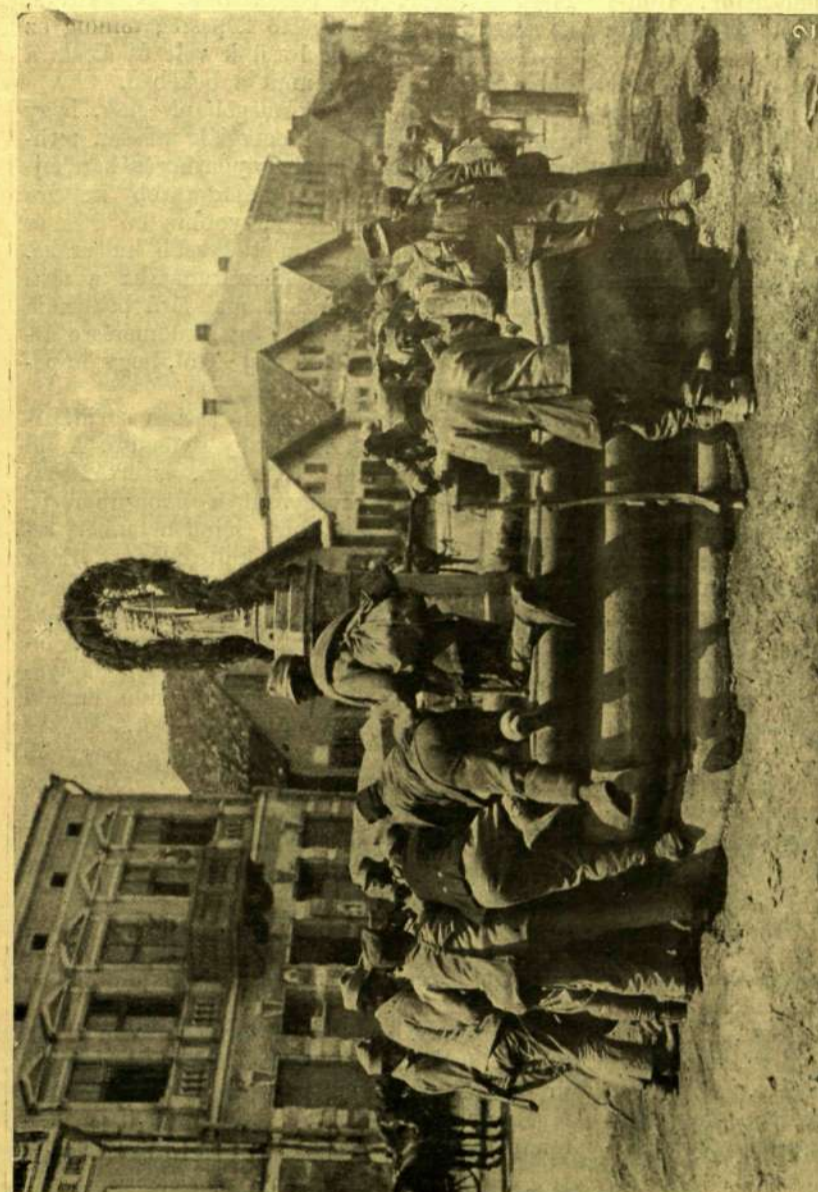

1. Tüzérségi megfigyelő a ház tetején, a hol golyafészkét csináltak. — 2. Az orosz latár. — 3. Srapnelmentes fedezék. — 4. Pihenő erős menetelés közben.

1. A tartaikok északkeleti lakai. — 2. Ugyancsak a kassai síkodon. — 3. Elhődő egy templom árnyékában. — 4. Tábori postahivatal.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk fényképe.

1. Hegyi ágyúk állom. — 2. Jó artéri viz. Hálós főterén. — 3. Bevonulás Komarovba. — 4. A szövetségesek. (Magyar huszár vezetői a német huszárokkal.)

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk fényképe.

HÁBORÚS HULLÁMOK.

— A morális erő. —

Morális erő: ez a szintetikus fogalom-meghatározás, mikor armádiákról van szó, a hadseregek emberanyagának a harcokban kiérdemelt értékét jelenti. Szóval mindazt az energiát, a melyet nem a technikai produktumoktól kap a hadsereg, hanem a harcoló ember juttat kifejezésre. Maga az ember is a képzelhető legösszetettebb szerkezetű egység lévén, a morális erő is komplexuma műfajilag is különböző energiáknak. Magát a nyers testi erőt is föltétlenül ide kell számítanunk és pedig nem is értéketlen, illetve másodrangú tényezőnek, mert a roppant nagy igények mellett, a melyeket a modern háború a fizikummal szemben föllállít, ugyancsak lefokozódnak minden más morális erő használatára, ha ez az energia teljesítő-képtelenné mutatkoznék.

Sőt még a legközelebbi múltban is a hitelenség nagyon sok jó érveléssel fölszerelt állt előttünk a tétel, hogy a morális erő lényegében: testi erő. A fizikum aktív és passzív készsége, teljesítő és elviselő ereje adja az erkölcsi értéket. A testi erő és a testi igénytelenség összessége: ez az a döntő tényező, a melyet nagyobb morálnak nevezünk.

Ebből a tételből következett *induktív* az a megállapítás, hogy a seregek morális harci ereje megfordított arányban van kulturális erejükkel, illetve fejlettségükkel. A verekedés a legprimitív emberi tevékenység, logikusnak látszott tehát az a következtetés, hogy azoknak esik legjobban a kezükre, a kik a primitív állapothoz a legközelebb maradtak. Ezeknek van a legkevésbé megviselve az idegzetük, tehát ezek bírják legjobban a megpróbáltatásokat. Ezeknek vannak a legkisebb igényeik, tehát ezek maradnak a háború elkerülhetetlen nélkülözéseinek közepett is legközelebb a rendes állapotukhoz. Mindezen fölül szokva vannak ahhoz, hogy nagyobbrendű

energia vezesse és szabályozza a tevékenységüket. Tehát nem kritizáló hajlandóságuk, engedelmesek és jól fegyverezhetők. Csupa olyan megállapítás, a mely föltétlenül helytállóknak látszik.

A mandzsuri háború után ez a tétel volt az oroszok legkedveltebb mentsége. Ha már kikaptak, szívesen hirdették, hogy kulturális nagybrendűségük miatt kellett a csatákat elveszíteniük. Hogy a kulturában melyik valóban a különb: az orosz-e vagy a japán, azt hagyjuk meg azok kérdésének, a kik körül forog. Aktuálisabb a kérdés: micsoda szép argumentummal fogják az oroszok a vereségüket a most folyó háború után menteni és magyarázni?

Mert hogy ez az érv erre a célra most nem lesz alkalmas, a bizonyos. Igaz, hogy az alkohol tilalom törvénye után a nagyon föllekesedett *«Times»* a világ legkulturáltabb országának minősítette Oroszországot: de ezt az állítást, majd józanabb időkben, valószínűleg maga a *«Times»* is kissé mámorosnak fogja elismerni. A kulturában való elvitathatatlanság és óriási fölény ebben a mostani viaskodásban semmiképpen se az oroszokat egyöntetűen, hanem azokat, a kik — mégis megverik őket. És pedig megverik sokkal alaposabban, döntőbben és teljesebben terjedelemben, mint a hogyan a kulturális alsóbrendűségüktől támogatott japániai cselekedtek.

Mindazok az ellenségek, a kikkel Oroszország most verekszik, számban alatta, műveltségben, tanultságban, igényeik fejlettségében föltötte állanak. És mégis jobban harcokolnak és mégis győznek, mégis teljesítőképesebbek, mégis többet tudnak elviselni. Ez az immár teljesen megbizonyosodott valóság nemcsak az oroszok kedvező mentségének, hanem a morális erő természetéről és alkotó elemeiről szóló régi tételnek is a bukása. Nem igaz, hogy a kulturális fejlettség, a léleknek és az értelemnek nagyobb kiműveltsége, az igényeknek a rendes életben bőségesebb követelése az erőket még a legkezdetelesebb vagy mond-

juk: legvadabb működésben is lefokozná. Nem igaz, hogy a kultura az embert bármiben is meggyöngyöztetné. Sőt ellenkezőleg. A kultura, az ismeret és a megértő képesség mindig az erő fokozása. Többek leszünk vele és általa a háborúban csak úgy, mint a békében.

Tudományos revíziók megállapították, hogy a kulturális fejlődés az energiák minden területén, formájában és megnyilatkozásában fejlesztően érvényesül. A haladottabb kultura embere — átlagosan — nagyobbra nő meg és tovább él, mint a kezdetlegesebb kulturáé. A középkori lovagok páncélruhájába a testi fejlődésében kész, meglelt mai férfi bele nem fér. A patriarkális kor a mai időmérésre átszámítva, nagyon távol van attól, hogy imponáló vagy éppen csodás lehessen.

A haladás soha és semmi esetben se hiábavaló vagy éppen káros vagy gyöngítő. A mi értéknek tisztelendő a békében, az érték marad és értéknek érvényesül a háborúban is. Annál inkább, mert, mint minden emberi tevékenység: a háború is kulturálódott. Még pedig úgy indítékában, mint folyásában. Indítékában kulturálta a nagyobb ellenőrzés, a mely okait és szükségességét mérlegeli és bírálja, mielőtt az akcióit megengedné: lefolyásában pedig az, hogy nagyobbrendű emberi tulajdonságok kapták a döntő erőt. A csel átértése és megértése sokszorosan nagyobb energia, és hatásosabb fegyverező erő, mint az értetlen, vak engedelmeség, a melyet a parancs kerget, de ideálok nem vonzanak. A tudatos, látó katonának nemcsak az igénye több, mint a tudatlannak, hanem a lemondó készsége is nagyobb. Ez nem átadja, hanem odaadja magát az ügynek, az igazságnak, a melyért harcöl és szenved és nélkülöz és — diadalmaskodik.

A megértés: ez a morális erő modern fogalmának uralkodó eleme és külön dicsősége a mi győzelmeinknek, hogy a háborús erkölcs fogalmának is egy szebb, emelkedett, nagyobbrendű tartalmat adott. Szöllősi Zsigmond.

NÉMET TISZTEK BUDAPESTEN, A DUNAPARTI KORZÓN. — Zorád Géza rajna.

A NÉMET HAZASZERETET.

Az a lobogó lánggal égő hazaszeretet, mely most átjárja és nagy tettekre készíti az egész német nemzetet, példátlanul áll az egész világtörténetben. Mert arra volt ugyan elég eset, hogy egyes ostromolt városok lakossága utolsó lehelleig védelmezte magát, de hogy hetven millió ember egyenlő akarattal pártolta volna a háborút, hogy ekkora néptömegnek minden ereje teljében levő férfai vágyva sietett volna a csataterre, s az otthonmaradottak egyforma elhatározással segítettek volna polgári munkájukkal a harcölők ügyét, s nemesak züggölés nélkül viselték volna egy egész esztendőn át a háború okozta nélkülözéseket, de önként áldozták volna föl javaikból a nélkülözhetőt: ez olyan tény, a melynek mását évezredek történetében hiába keressük.

Es csodálatos, hogy a német nemzetnek ez a nagy hazaszeretete és a hazáért való áldozatkészsége olyan érzés, mely alig egy évszázad előtt kezdett először fejledni és csak a legújabb korban lett hatalmassá. A múlt század elejének polgárai alig éreztek abból valamit, s nem igen értették volna meg azt, a mi ma végbemegy. Hiszen abban az időben «világpolgároknak, «kozmpolitikáknak» vallották magukat a legelőkelőbb szellemek, a filozófusok és tudósok, az akkori újságírók és részben a költők is, a nemzet gondolkodásának majdnem minden irányítói. Már pedig a kozmpolitika egyenes ellentéte a patriotának.

A német «felvilágosodottak», (die Aufklärer), a hogy magokat nevezték, Lessingben látták első mesterüket, ki maga is mindvégig hozzájuk tartozónak vallotta magát és azt kívánta, bár lennének minden államban férfiak, «a kik felül állva minden előítéleten, pontosan tudják, hogy hol szűnik meg a hazafiság érény lenni. De ennek a szellemi áramlatnak igazában mégis Kant tűzött ki határozott irányt. Arra a kérdésre, hogy mi a felvilágosodás? ő adta meg a tudományosan definiált választ ezekben a szavakban: «az ember felszabadulása az önhibájából eredő kiskorúságból». Neki volt meg az a bátorsága, hogy abban az időben, mikor az elnyomatás fenyegette Németországot s a külföldi hódító ellen kellett védekeznie, az örökké érdekében emelte fel szavát, s a militarizmus ellen agitált. Még 1795-ben is a «fölsőleges állandó hadseregek okozta csapások-

ról», és az «áldatlan háborúskodásról» mert szóltani.

Es a filozófusok, abban az időben is, mikor Napoleon már hatalmának tetőpontján állott, s végig gázolta egész Németországot, semmit sem éreztek abból, a mi ma hős tettekre lobbantja a legegyszerűbb katona szívét. Nem látták a veszedelmet, mely hazájukat fenyegeti, a hódítóban nem tekintették az idegen zsarnokot, a ki eltiporja szabadságukat. Hegel két nappal a jeni csata előtt így ír: «Láttam a császárt, — ezt a Világzellemet — keresztül lovagolni a városon. Valójában csodálatos benyomás egy ilyen individuumot látni, a ki itt, egy pontban koncentrálván lovának hátán az egész világra kihat és azon uralkodik.»

Fichte, a ki későbbi éveiben oly sokat tett a porosz hazafias érzés fölébresztésére, 1805-ben még teljesen Lessing álláspontját foglalja el, s világpolgárnak vallja magát. «Egy igazán kiművelt keresztény európainak melyik a hazája?» kérdi «Grundzügen des gegenwärtigen Zeitalters» című munkájában. És így adja meg a feleletet: «Általában véve Európa az, különösen pedig Európának az az állama, mely abban az időben a kultura magaslatán áll. Az az állam, mely büns hibát követ el, idővel természetesen le hanyatlik és megszűnik a kultura magaslatán állani.» De ép azért, mert tönkre megy és tönkre kell mennie, jönnek mások, és azok között egy, és az fog ezentúl azon a magaslaton állani, a melyen előbb amaz. A földnek azok a szülöttjei, a kik a talajt, a folyamot, a hegyet tekintik hazájuknak, polgárai maradnak azontúl is a le hanyatlott államnak; megtartják azt, a mit kívántak és a mi őket boldogítja: a nappal rokon szellem ellenállhatatlanul oda fog húzódni és oda fordulni, a hol a Világosság van és a Jog.

Es a világpolgárság e szellemében megnyugodhatunk mind magunk, mind utódainkra nézve az államok sorsát illetőleg mind az időknek teljességéig.

Még a költők között is csupán a klasszikai iskolához tartozók némelyike énekelt a hazaszeretetről. Goethéról, ez iskola fejről köztudomásu, hogy nincs egy hazafias sora, ellenben Schillernek ép ily tárgyú költeményeit értékeltek ebben a korban legkevesebbre. Az úgynevezett romantikusok, a kik túlhelyezték magokat nem csak a hazaszereteten, de a polgári érények legtöbbször, csöndes mosolylyal,

sőt néha hangos kacajjal olvasták Schillernek ily nemű versét — és pedig nemesak Schlegel, a ki a eszemtelen tolokodást» és a lustaságot «az istenhasonlóság eme megmaradt töredékét» is magasztalta, de olyan férfiak is, a kik adtak valamit a morálra, mint Schleiermacher.

Be kellett következnie a rettenetes drámanak, a porosz államnak meg kellett rendülnie Napoleon csapásai alatt, óriási megaláztatást és elnyomást kellett a nemzetnek elszenvednie, hogy megérjen a hazaszeretet iskolája számára. De megértett. Ugyanazok a férfiak — mint Fichte is — kik előbb kozmpolitikáknak vallották magokat, lettek később a hazaszeretet legbuzgóbb apostolai. Ugyanaz a férfi, kinek fentebb idéztük sorait, később prófétai magaslattól hirdeti nemzetének, hogy «élnie kell, nem enyészhetik el soha, mert vele együtt elenyésznek a kultura, a szabadság, a tudomány, az erkölcs és a vallásosság. A költők (Kleist) a tudósok és az egyházi szónokok egymással vetekedve kezdik hirdetni a hazaszeretetet.

De hát melyik hazának szeretetét? A sok államra forgácsolódott németiségnek szükséges hazája ebben az időben nem volt. Es a szó valódi értelmében azelőtt sem volt soha. A bajor első sorban bajornak érezte magát és csak másodsorban németnek, s a szász is előbbben száznak. Csoda-e, ha ezek a különféle népek nehezen értették meg eleinte ezeket az új szavakat, minőkhöz hasonlókat sohasem hallottak előbb? Uj generációknak kellett a régiek nyomdokába lépnie, nagy világeseményeknek történnie, mire képesek lettek a szívek ezeknek az új érzéseknek a befogadására.

Még az 1870-iki francia háború dicsősége is csak tovább érlelte ezt a folyamatot, de nem egy csapásra valósította meg. E sorok írója öt évvel a háború után, azt találta mondani egy berlini társaságban, hogy büszke a magyarságra, s a társaság tagjai úgy néztek össze, mint a kik előtt valami teljesen érthetetlen dolgot mondanak. Nem azt nem értették, hogy valaki ép magyar voltára büszke, de azt, hogy valaki a nemzetére büszke lehet.

Es ezek fiai ma mind büszkék a nemzetükre. Büszkék, hogy ők németek. Német-voltukat, német nemzetüket látják megámadya, s a német hazát, mely egységessé és nagygyá lett. S készek ennek a hazának «talajnak, folyóknak és hegyeknek» védelmében kiontani utolsó csepp véréket.

RÉSZLET AZ ISONZO ÉSZAKI VIDÉKÉRŐL.

A ROMOK KÖZÖTT.

ELŐRENYOMULÓ CSAPATAINK.

A GALICZIAI HARCZTEREKRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk főtételei.

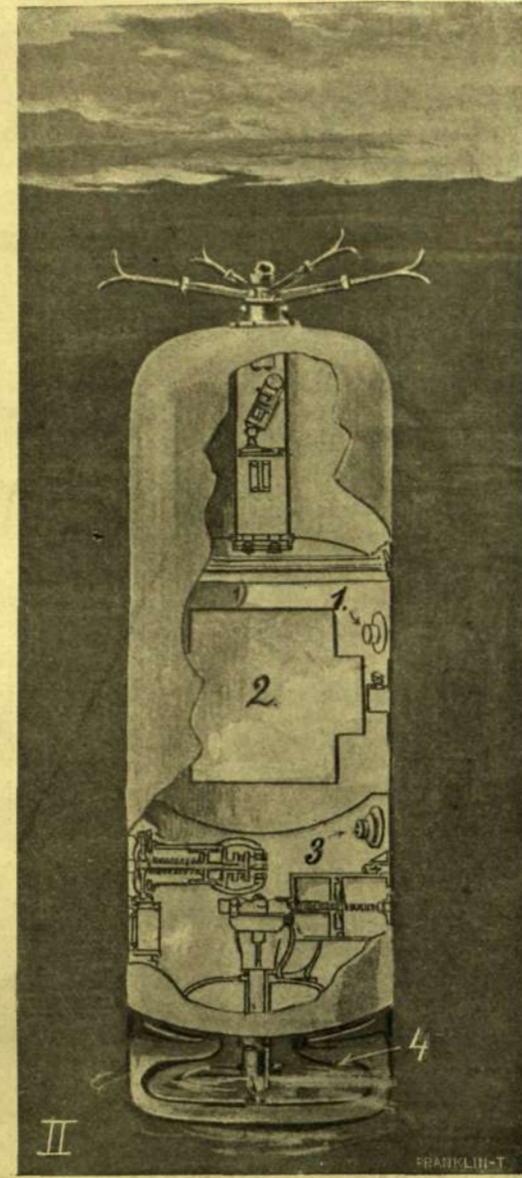
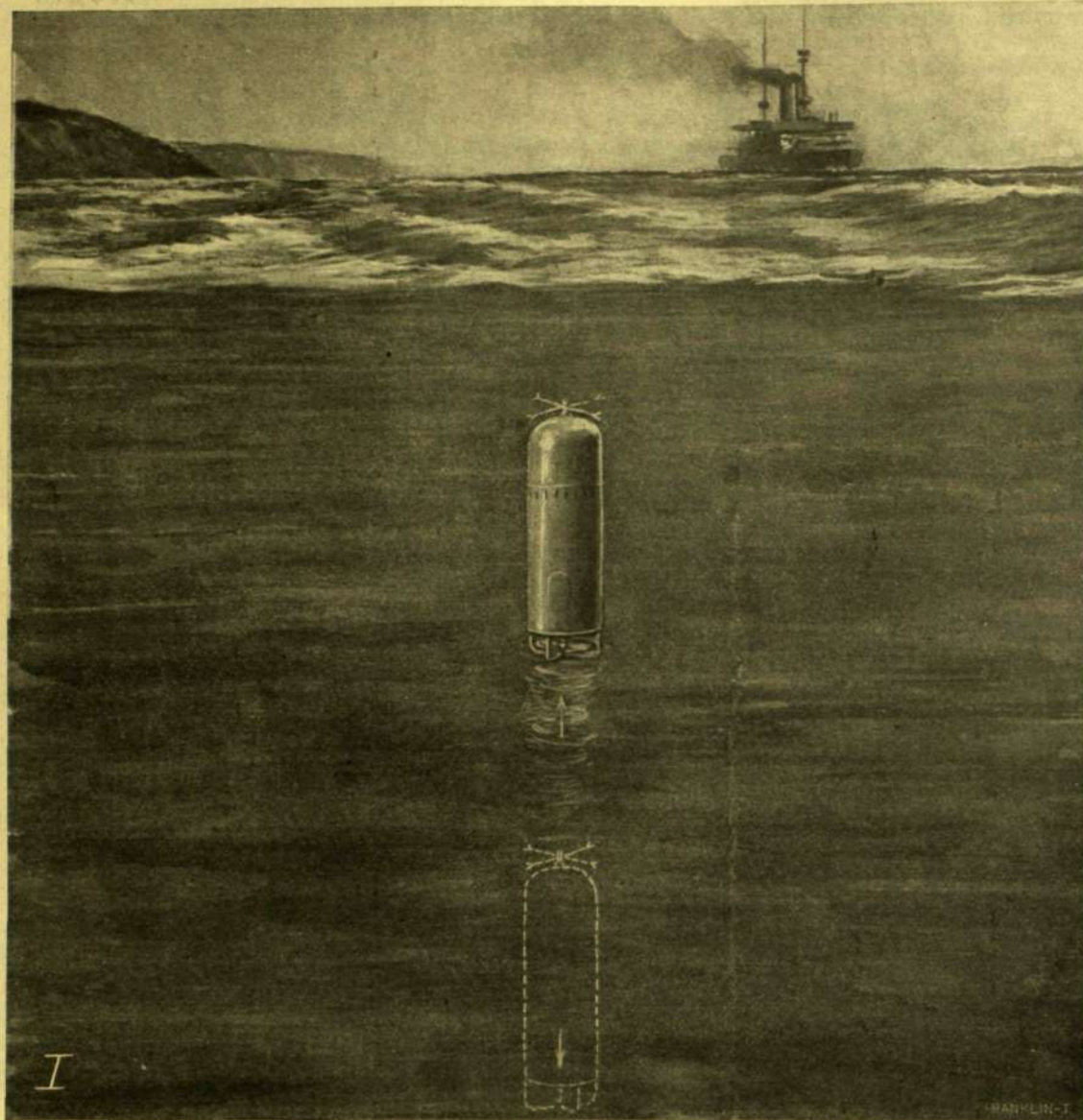

LÖVÉSZÁRkok DRÓTAKADÁLYOKKAL EGY AZ OROSZOK ÁLTAL ELPUSZTÍTOTT SZESZGYÁR UDVARÁN.

EGY LOVASHADOSZTÁLY BEVONÚL EGY FALUBA.

A GALICZIAI HARCZTEREKRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk főtételei.

I. AZ USZÓ AKNA FORGÁSA A VÍZ ALATT. — II. AZ USZÓ AKNA ÁTMETSZETE.
(1. A battriából jövő gázok számára való szelep. — 2. Battria-szekrény. — 3. Elsütő szelep. — 4. Csavar.)

A LEON-FÉLE USZÓAKNA.

EGY BOMBA TÖRTÉNETE.

Lengyel regény az 1905-iki lengyel forradalmi mozgalmak idejéből. (Folytatás.)

Írta STRUG ANDRÁS.

Még jóval a válság, a párt szétomlása után is csak úgy ezibálták jobbra-balra, hogy a feje majd szét pattant bele. Fél év óta pártbeli vevői csaknem mind szétszóródtak, mint az árnyék, a szélrózsa minden irányában, a nélkül, hogy megfizették volna adósságukat a boltban. Mind gyakrabban és szemtelenebbül jelentkeztek spicizlik — és éppen most jön ez a becületes számár a vidékről, azt se tudja, hogy a választmányt még januárban elfogták és hogy a párt válsága és a tizedelés miatt minden a feje tetejére állt. Azóta három új elirodás szüntettek be — és ez most jön a Vojdalinzka asszonyával, mintha semmi sem változott volna! Kellems egy polgártárs! Kissé elkésett a fontos ügyével! Mi fontos ügyek lehetnek most még? Baj! Szerencsétlenség! Vége! Csak hamar el tudná az ember felejteti, hogy valami volt!

Kázmér úr elmélyedt annak a fontolgatásában, nem volt-e ez az elkésett elvtárs valami spicizli. Tisztességes embernek látszott ugyan, de hiszen a spionok is tisztességeseknek látszanak.

— Zsófia kisasszony — kiáltotta a segédjének, a ki a hátsó szobában volt — mit gondolsz arról az emberrel, a ki az imént itt volt?

— Biztosan a miénk közül való volt. Segítségére kellett volna lenni.

— Mit segíthetek én rajta? Hat hét óta nem volt nálunk egy lélek se. Nem tudok semmit és nem is akarok tudni semmiről.

— Talán el lehetett volna küldeni Szeptekovszkihhoz.

— De hát tudom én, hova tartozik? Tudom én, hogy Szeptekovszki nincs-e elfogva? Vagy kidobták az ajtón, ha nem hozzájuk tartozik, vagy bajba juttatom őket, ha spicizli az illető

vagy végül őt magát juttatom bajba, ha amazok el vannak fogva és csapda van a lakásukban. Az ördög vigye el! Mit tehetek én róla, hogy ő elkésett?

— Azt mondja, nem ismer senkit. Sajnálom, de én meg tettem a kötelességemet. Ha mindenki olyan óvatos lenne, mint én, nem esnének annyian torbe.

Egy úr lépett be a boltba egy kislánnyal és a beszélgetés abban maradt. Kázmér úr árukat rakott az úr elé, rábeszélte és beszélgetett vele. Egy idő múlva egy másik férfi lépett be, ezt Zsófia kisasszony szolgálta ki. Rövid idő múlva a vevők fizettek és mentek.

— Nos, mit szólsz hozzá? Szép idők, mi? Úgy látszik, nem sokára megint hívőkre fognak tenni. Jól megnezte ezt a két embert?

— Egész közönséges emberek.

— Spicizlik, az egyik is, a másik is.

— Mi jut az eszébe?

— Az a ki nálam volt, úgy tett, mintha vásárolni akarna s a kis lány ezalatt mindig a szobába kukucskált. Még a boltasztal mögé is odament, hogy jobban benézhesen.

— De hisz ebben nincs semmi feltűnő. Ahogy egy gyerek szokott a boltban.

— Igen, mint egy spicizli gyereke. Most már kezdik a gyerekeket is magukkal hozni, hogy még zavartalanabban és kényelmesebben spionkodhassanak. Hiszen ez nem kelt feltűnést. Ők maguk is nevetnek rajta: egy spicizli egy kis gyerekekkel! Pedig valami átkozott esel v. o mögötte!

Zsófia kisasszony nevetett.

— Azt, a kit én szolgált ki, biztosan ismerem — folytatta a boltos. Már egyszer volt itt és az irodáról kérdezősködött — pontosan emlékszem rá, novemberben volt. Provokátor volt, a ki csak a látszat kedvéért vásárolt. Maga se tudta, mit akar, mindegyre csak körül nézgetett. Eleinte gombokat kért s a végén nyakkendőt vett. Ezeket a fickókat az a vidéki testvér hozta a nyakamba! Kellems egy polgártárs!

Zsófia kisasszony a vállát vonogatta és hallgatva foglalatzkodott a munkájával. Azon tűnődött, hol keressen állást, ha a főnöke meg talál bolondulni. Egy idő múlva Kázmér úr hozzá lépett és suttyogva mondta neki.

— Nézzé azt az embert, a ki olyan, mint egy hordár, már megint ott áll, odaát az utcán. Mindjárt megismertem! Vigyázzon! Zsófia kisasszony, ma megint eljönnek értem. Éppen husvét előtt. Ebben tönkre megyek. Vége, kész vagyok! Most nem fogom kivásárolni magamat! Beledugnak a várba és ott fogok meghalni. Ma éjjel értem jönnek.

— Menjen inkább kicsit sétálni, pihenjen! — Sétálni? Mikor minden spicizli ismer? Mikor minden provokátor ismer? Na már akkor inkább itt fogatom el magamat! Ha az embert az utcán fogják el, még verés is jár ki.

— Menjen hát az ocharához és beszéljen az emberekkel. Adjon nekik ötven rubelt és egy ideig békessége lesz. Jőjjön ide az a gazember és válogasson magának ötven rubel ára árút. Még mindig meggyen százalék haszna lesz önnek.

— Úgy? Hogy spicizlínek tartsanak? Hogy valaki a harci csoportból, a kik most szétszóródva kóvályognak az utcán, golyót keressen a fejébe! Mi biztos még ebben a világban? Borzasztó! Micsoda idők, micsoda idők! Meg fogok egészen bolondulni, Zsófia kisasszony.

Zsófia kisasszony elszomorodva igazat adott neki magában.

Ezalatt Veszički járt a városban, keresve a pártját. A véletlenre számított, hogy találkozik az utcán kevés számú ismerőseinek valamelyikével. De a város különféle részein csak kis csoportokkal találkozott, a kiket fedezet alatt a városháza felé vittek. Nézte, hogy moztazzák meg az embereket az utcán. Egyszer azt is látta, a mint két jól öltözött úr egy harmadik, szintén jól öltözött urat hirtelen, minden látható ok nélkül megfogott a karjánál és

bevonozták egy bérkocsiba. Kétszer megállította a rendőri őrző és megvizsgálta az útlevélét. Vége egy gyárhoz ment a város végén, a hol azelőtt a szabadság-napokon részt vett egy gyűlésben. Talán itt megismer valaki, gondolta.

De a portás nem eresztette be. Veszički emlékezett rá még a népgyűlés idejéből, egész pontosan. Akkor mindenkit beeresztett, a ki be akart menni és a házigazda szerepét játszotta.

— Nagyon fontos ügyem van! Messziről jövök. Ismerem magát jól, elvtárs, emlékezzék csak a gyűlésre, a mely itt volt. En is beszéltem akkor. Velem voltak, Szokol, Michal, Vojciech elvtársak, Lucia, Luczina elvtársnők...

— Én nem vagyok sem a maga elvtársa, sem nem ismerek senkit a pártból. Igen, volt itt sok gyűlés, de ennek már régen vége. Hála Istennek! Itt a gyárban nem talál maga senkit! Itt dolgoznak, itt nincs senki a pártból.

— Hogyan? Hiszen akkor az egész gyár a mienk volt!

— Volt, volt. Mi minden nem volt akkor! Az parancsolt, a ki éppen akart. De most rend van. Nem segíthetek a baján.

— Mutasson legalább valakit a gyári komitéből. Többet nem is akarok. Itt hagyok száz rubelt zálogul, annak bizonyosságul, hogy nem vagyok spicizli. Segítsen hát rajtam, ember!

— Vigye csak el a pénzt. Mit is mondott: gyári komité?

— Igen, a mely a gyarat vezeti.

— Menjen az udvaron át, rögtön a kazánház mögött megtalálja a felirást: irodas. Ott van az igazgató és a hivatalnokok. Ott a gyár vezetője.

Veszički a gyár körül járt délig. Mikor a gősziréna megszólalt és a munkások kezdtek a kapun kiözölni, közéjük elegyedett, körül nézett és hallgatgatózott. A munkások azonban siettek és ő nem tudott egyetlen szót sem elkapni, a melyből arra lehetett volna következtetni, hogy a párthoz tartoznak. Vége vaktában odament az egyikhez, elbeszélte neki a baját, nyíltan beszélt, hogy a másik mindjárt látta, hogy a párthoz tartozik és tisztességes ember.

— Hja, tudja — mondta a munkás — én nem tartoztam soha egyik párthoz sem, de azt mondhatom, hogy több pártot ismerek. Hát maga melyikhez tartozik?

— A lengyel szociálistákhoz.

— Hogy-hogy?

— Hát csak úgy.

— De melyik lengyel szociálista párthoz?

— Hát ahhoz, a melyik van.

— Jó, jó. De van balpárt és jobbpárt. Hát maga ezt nem tudja?

Veszički nem értette.

GORLICZEI UTCZA.

— Micsoda párttag maga, ha még ezt se tudja? — Nem értek egy szót se...

— Nohát magok ide vigyázzon. Volt egy pártválság, akkor hogy két párt keletkezett, a melyek még eszélyebben harcolnak egymással, mint a lengyel párt és a szociáldemokrata párt. A régi párt azonban nincs már.

— Nincs már?

— Már több, mint négy hónapja. Nem akarom magát megsejtetni, de ez úgy tűnik fel, mintha soha sem lett volna a pártban, ha még azt se tudja.

Egy másik munkás, a ki mellettük állt, elhúzta és Veszičkire csúnyán ránézve, hangosan szólt:

— Gyere enni! Nincs okosabb dolgod, mint ilyenvalakivel összeadni magadat! Hisz ez spionkodni akar, első pillantásra látni rajta, hogy a formája sem tisztességes emberé. Ilyen gazember! Ha még soká itt ólálkodik, majd megfanczultatjuk.

Veszički mereven és a legnagyobb izgalomban állott meg. Így fogadják őt a varsói elvtársak! Nem, ez hihetetlen, ez nem lehet igaz. Elhatározta, hogy vár.

OROSZKOTÓL ZÁKMÁNYOLT MARHÁK EZEZOV FÖTÉRÉN.

A GALICZIAI HARCZTEREKRŐL. — Dr. Fischer Alfréd felvételei.

Az emberek már kezdtek visszajönni a déli szünetről és egy nagyobb csoport beszélgetve és pipázva állt a gyárkapu előtt. Odament három emberhez, a kik külön állottak és újra elkezdte. Ezek azonban gonosz, gyanakvó tekintettel néztek rá, mintha már előre is gazembernek tartanák. Erre felretett minden konspiráló fogást és egész nyíltan beszélt:

— Nagyon fontos a dolgom, egy bombát hoztam magammal és nem tudom, kinek adjam át. Most már tudjátok, miről van szó. Pártpénzt is hoztam, kétszázötven rubelt és nem tudom, kihez forduljak...

— És még mi mindent hozott? Micsoda jóltevő!

— Ép fejet, azt hozott, de vigyázzon, hogy éppen is maradjon. Vigyázzunk, bajtársak.

A munkások köréje tolongtak, egészen beszorították. Veszičkinek fejebe szállt a vér, nekizúszedett, beszélt nekik, verte a mellét és szemrehányásokat tett nekik bizalmatlanságuk miatt. De csak kiesüfolták.

— Add le a bombát a frakciónál. A pénzt meg a balpártnál.

— Vessd a bombát Szkalonra,* aztán gyere ide, akkor majd hiszünk neked.

— Az ilyen elvtársat ugyan komolyan lehet venni! Bombákat, azt fabrikál, de a párt belső válságáról sejtelmé sincs!

— Tisztára bolond. Nem olyan, mint egy spicizli.

— De bizony az. A portás azt mondja, száz rubelt ajánlott fel, ha megmondják neki a komitét.

— Igaz ez?
— Most mondta az öreg.
— Üsd hát, üsd!
— Üsd a spion!

A lárna és a fűtyülés elkábította Veszičköt. Egy pillanatig úgy tűnt neki, mintha álom volna. Meredten, téveteget tekintettel bámult az emberekre.

— Elvtársak — kiáltotta — elvtársak, hát térjetez eszetekre!

De senki se hallgatott rá, meg se lehetett szavaát az általános izgalomban érteni. Az egyik ököllel fejbévigta. Hátról hatalmasan belerúgtak, hogy kirepült a csoportból. Elmenekült, nem félelemből, hanem a nyilvános megcsúfoltatás, a véres sérelem miatt. Legjobban szeretett volna a föld alá bújni, vagy megölni magát. Mint a bolond szaladt, befordult mindjárt az első utcásarkon és futott tovább, maga se tudta, hova. Az első üres bérkocsiba beleült és a város felé hajtattott, egészen tanástanalun, hogy mit kezdjen magával.

Veszički jól tette, hogy elmenekült, mert két elvtárs: az, a kit bolondnak neveztek, a

* Varsói főkörmányzója volt; most Lemberg orosz hődoitása alatt is egy ideig mint Galiczia főkörmányzója szerepelt.

OROSZ FOGLYOK BESZÁLLÍTÁSA JAROSLAUBA.

A GALICIZIAI HARCZTEREKRŐL. — Dr. Fischer Alfréd felvétel.

frackeióbból és a másik, az óvatos, a baipártból már előhoztak feyvereiket, melyeket a kazánházban tartottak elrejtve egy tüdőnél és elértre-balaira utana rohantak, hogy a spicizit elintézzék. Kirohantak a kapu, szaladtak jobbra, szaladtak balra, de Vesziczkit már nem találták meg.

Vesziczki azt hitte, megbolondult. Az az ellenállhatatlan kívánsága jött, hogy egyenesen kimenjen a pályaudvarra és hazamenjen, nem törődve a nagybátyjánál hagyott holmikkal. Történjék, a mi akar. Nincs többé párt! Van valami balpárt és valami jobbpárt, de a hatalmas, erős, régi, tapasztalt lengyel párt, ez nincs többé! Hova lett mindez nem egészen öt hónap mulva? Vesziczki elvtársnak úgy tűnt, mi, mintha egy pillanatra elhagyta volna a hit mindabban, a miben eddig hitt.

Őt tartották spicziknek! Még csak türelmesen beszélni sem akartak vele! Egy csepp belátás nincs bennük! A varsói munkas az első egész Lengyelországban — gondolta — úgy monják nálunk, és a buta emberek el is hiszik. Most már ismerem azt a híres varsói, felvilágosodottságot! Most már tudom, a mit eddig nem tudtam!

Vesziczki elvtárs sok mindenféléről nem tudott. A párt megelégedett az ő vidékéről és ezért jó ideje nem jutott el hozzájuk semmi hír. Közben a mutató a történelem óráján könyörtelenül tovább haladt. Senki sem hallotta, mikor az emberi ügyek fölött ütött a sors órája. Csak később, sokkal később érezte egy napon mindenki, mintha kifogyott volna körüle a levegő.

Füledt a levegő, — mondták az emberek, de másnap reggel és még egy hét mulva is csak kímélődött az emberek melle ebben a rossz levegőben. Az emberek vártak és azt tették, a mit mindig tesznek. Az egyik dolog sikerült, a másik nem sikerült, egyszer szép volt, máskor csunya, volt hasznos nap és volt ártalmas nap is, hol jó volt, hol rossz, — a hogy éppen lenni szokott az életben.

Az emberek elveszték a kis munkák és mindennapi események sodrában, a míg egyszer kezdtek észrevenni, hogy még mindig vannak valamire. Ekkor vették észre, hogy már nagyon régen várnak és végre megérezték, hogy elmúlt az idő.

— És most? És tovább? — kérdezte az egyik a másikat.

Kérdezték egymást, fontolgattak, törték a fejüket. Az emberecsoportok vitakoztak, hol ezen, hol azon, hol egy harmadik dolgon. Senki se volt oka a sikertelenségnek. Mert mindenki egyformán volt oka. Mindenkinél igaza volt, mert egy nap legalább egyszer tévedett.

Mikor Vesziczki hazatért a nagybátyjához, olyan zavartnak látszott, hogy az öreg komolyan megjelent.

— Mi lett, fiam?

— Vesziczki el se mesélhette a balsorsát. Nem tudta és nem is akarta megmenni. Megebédelt és kétségbeesésében lefeküdt aludni. Egy negyedóra mulva azonban felgrott és belépett a boltba.

— Nézze, bácsi, — minden ismerősöm le van tartóztatva. Semmi úton-módon nem tudok a pártához eljutni. Ehhez járul, hogy nyilvánvalóan a pártban valami nincs rendjén. Azt hallottam, a régi párt már nincs is meg. Igaz ez?

— Hogyan, hát te ezt nem tudod?

— Maga tudja?

— Micsoda kérdés! Az üzletben az ember mindent tud. De hogy te nem tudsz semmiről...

— Én nem tudok semmit, mert a mi kerületünkben sokakat letartóztatnak, ezzel minden félbeszakadt és az értesítésnek többé nem jutottak hozzáik.

— Így van az. A régi párt már rég nincs meg. Az egyenletlenség juttatott titeket az ördög kezébe. Ezenkívül az embereitek négy hónapon át mindig csak kiemelték, napról-napra, úgy hogy most minden simára van borotválva.

— Megjelenik még a pártlap? Árulják még az utcán, mint azelőtt?

(Folytatás következik.)

A HÁBORÚ NAPJAI.

Julius 22. Lengyelországban a radom—nowoalexandriai út mindkét oldalán Woyrsch vezérezdes német csapatai áttörték az oroszoknak Ivangorodtól nyugatra és délre városzerű kiépített főállását, utána a mi csapatainkkal váltváltve az egész arcvonalon visszavetették az ellenséget a várho, melyet immár szorosan körülfogtak. 3000 oroszot fogtak el. A Visztulától keletre József Ferdinánd főherceg hadseregeinek részei Chodelnél és Borchelovnál kemény tusa után több állásból kivették az ellenséget. Itt a foglyok száma 5000-ra, a zsákány 15 géppüvverre és 4 löszerkocsira emelkedett. Tovább keletre a Bug felé németek s a miénk szintén több helyen betörték az ellenség vonalába. A felső Bug mellett, Kamionka—Strumilovától északra magyar ezredek rohammal elfoglalták a dobtortvi hidfőt. Északkeleten Szavletől északraletre a koncentrikusan előnyomuló német csapatok sikeres harcokban 4150 oroszot fogtak el, 5 géppüvver és sok egyéb hadiszert zsákányoltak. Az Alsó-Dubissa menti áttörés eredményeképp Gryniskizsi—Gudziyni vidékét jutottak. Az oroszok a Rakievoj-tól a Nyemenig terjedő egész arcvonalon hátrálnak. A mariampol—

kovnoi úttól délre ütött rést kiszélesítették és kelet felé tért nyertek. A Narev mentén az oroszok beszüntették ellentámadásaikat. A Visztulától délre visszaszorították az oroszokat Varsó megnagyobbított hidfóállításába a Blonie—Nadarzyn—Gora—Kalvarja vonalba. A nyugati harcztéren az Argonneok nyugati részében a németek előbbre haladtak. Leintreytől délre francia támadások a német ágyútüzben összeomlottak, a Vogézekben Reichsackerköptől délnyugatra hat francia támadást visszavertek. Az orosz harcztéren a doberdói fensikon katonáink a nehéz tüzérségi tüzben helyt állottak s az ellenség minden rohamát fényesen visszaverték. A Monte Cosichtől Polazzoig terjedő szakaszon az állásainkhoz közelebb nyomult olasz rohamait véresen visszavertük, különösen magyar népfelkelők tüntették ki magukat. Sdraus-simától keletre csapataink ellentámadással összes előbbi állásaitk visszazserezték, az ellenség visszavonult. A fensik északnyugati szélén az elkekeredett küzdelem meg tart. A görzi hidfő ellen, nevezetesen Podgora irányába az olaszok szakadatlanul új erőket vetettek harciba, egymás után tíz gyalogezred támadott hiába. A küzdelemből csaknem mindig kizsitus lett, három roham hiúsult meg akadályaink előtt. A hol az ellenség árkaikba behatolt, kiverünk. Pevmánál gázombakkal támadtak hasztalanul. A Monte Sabotino elleni két előtörést tüzérségünk oldalozó közreműködésével visszavertük. Négy napi csata után mindenütt megtartottuk állásainkat. A harcznak még nincs vége.

Julius 23. A Kamionka—Strumilova—Krisztinopol—Sokal közti Bug vonalon az ellenség igen nagy erőket vitt harciba hidfőszéri állásaink ellen. Mindenütt visszavertük. Grubiesovtól északnyugatra németek jelentékeny tért nyertek. A Bisztrica és a Visztula között József Ferdinánd főherceg csapatai az ellenséget Belyezere és a Vronovon túl vetették vissza. A Visztulától nyugatra, a Piliצה torkolatától felfelé a szövetségesek a folyamig és az ivangorodi városig nyomultak el. Koziencze mellett utóvédekkel meg harcolunk. Kurilandban a németek harcolva követik a hátráló oroszokat, 6550-et elfogtak. A Narev és a varsói hidfő-állás felé közelebb nyomultak, Rozan előtt Miunij futal és a szgyi-írdmítvet szuronyrohammal elfoglalták. A nyugati harcztéren a németek Soucheznél s a Bois de Prétreben visszautasították a francziák támadásait. A Vogézekben tart a harc, különösen Münsterlől északra a Reichsackerköpfön, valamint Metzeral mellett. Az orosz harcztéren a görzi grófságban még nem ért véget a harc. A görzi hidfő ellen az olaszok mérsékelt tüzérségi tüzelést folytattak. A Monte Sabotino elleni támadásokat visszavertük. Podgora előtérén százával hevernek az orosz hullák. Csapataink a hidfő eredeti állásait kivétel nélkül tartják. A doberdói fensik szélén is tovább harcolunk. A Peteano—Sdrausina-szakaszon, Sdrausina és Polazzo között, Selz és Vermigliano mellett, valamint a Monte Cosich ellen az olaszok összes kísérletei hiábavalók voltak. A Krn területén több támadást visszavertünk.

Julius 24. József Ferdinánd hadseregeinek sikeres támadásai következtében az ellenség a Visztula és a Bisztrica között 40 kilométerny szélességben kiürítette állásait és 8—10 kilométernyire észak felé egy már előkészített vonalra vonult vissza, miután közbeeső állásokban hasztalanul igyekezett lábát megvetni. E hadsereg foglalásának száma már 11,500-nál többre emelkedett. Grubiesovtól északra németek benyomultak az oroszok állásába. Sokalnál a keleti Bug-parton levő állásaink elleni hiábavaló orosz támadások megismétlődtek. Ivangorodtól nyugatra néhány hasztalan orosz előtörés. A Piliצה és Bug közti szövetséges csapatok július 14-ike óta 50,000 foglyot ejtettek. Below tábornok hadserege Szavlenál (Schaulten) legyőzte az 5. orosz hadsereget és szétugrasztotta. Július 14-ike óta 27,000 foglyot ejtett. A Narev mentén Galwitz tábornok elfoglalta Rozan és Paltuskó várakat s kikényszerítette a két helység közt a folyón az átkelet. Nagy haderők már a déli parton állnak. Odább északra és délre a német csapatok a folyó felé nyomulnak előre. A Nyemen és a Visztula közti harcokban 41,000 oroszot fogtak el s igen sok hadiszert zsákányoltak. A nyugati harcztéren Soucheznél, Leintreytől délre és Münster táján voltak a németekre sikeres harcok. Az orosz harcztéren, bár a görzi grófságban a csata még tart, egyre nyilvánvalóbb lesz az olaszok második támadásának teljes sikertelensége. A görzi hidfő ellen a podgorai magaslatra intézett támadást csirájában elfojtottuk s ellentámadással teljesen visszavetettük az olaszokat. A doberdói fensik északnyugati szélén gyengébbek és ritkábbak lettek az olasz támadások. A Polazzo—Verneglianok közti arcvonalon, valamint Selznél hasztalanoknak bizonyultak az olaszok támadási kísérletei. A Krn vidékén is visszavertünk minden támadást. Július 23-án reggel csirkálónk és kisérőik Olaszország keleti tengerpartján 160 kilométer hosszú vonalon a vasutvonalat nagy sikerrel

bombázták, olasz tengeri haderők nem mutatkoztak.

Julius 25. Az orosz harcztéren aránylag nyugalm van. Ivangorodnál néhány gyenge előtörést visszautasítottunk, Krilovtól délre meghiusítottuk az oroszok átkelési kísérletét a Bugon. A német Below tábornok hadserege utóvéd-harcok során 6000 oroszot fogott el. A Jussia mentén Kovnától délre és Dembogo vidékén Suvalkitól északkeletre orosz lövészárkokat foglaltak el. A Narevet az Ostrolenkától délre eső vidéktől Paltuskig át-lépték. Paltuskától délkeletre a Bughoz közelednek. A vártól délnyugatra szivós ellenállás dacára elértek a nasyelsk—szovói vonalat. Blonietől nyugatra több orosz állást foglaltak el. Varsótól délre bevették Ustanov, Lbyska, Jaszgarzev helységeket. A nyugati harcztéren csak kisebb harcok voltak. Az orosz harcztéren a görzi hidfő ellen az ellenség csak erős ágyútüze szorított. A doberdói fensik szélén kétségbeesett támadásaik összeomlottak.

Julius 26. Sokaltól délre hidfőinkre értékes állásokat foglaltunk el, 1100 foglyot ejtettünk. Grubiesovtól északnyugatra németek újból tért nyertek. A Nyementől északra Below tábornok hadserege elérte Posvel és Ponievicz vidéket; az ellenséget mindenütt visszavetettük, a hol még ellenállt. A Narev-vonalon Ostrolenka fölött is kikényszerítették az átkeletet s az oroszokat lassan a Bug felé szorítják. A körülzáró német csapatok közelebb húzódnak novogorjievskzi és varsói városokhoz. A nyugati harcztéren a francziák támadásait visszaverték. A francziák támadásait ellentámadással többször közel-harc után visszaverték. Ez alkalommal visszafoglalták a Lingeoppon július 26-án este elvesztett árkot egy kis darab kivételével. Az orosz harcztéren tegnap az olaszoknak a doberdói fensik ellen intézett támadása is elnyult. Helyenként még hevesen ágyúztak, egyébként erőlködésük már csak szórványos és erőlen előtörésekre szorított, amelyeket könnyedén visszautasítottunk. A görzi grófságban tehát, miként az első, úgy a hasonlíthatatlan hatalmasabb második csata is a támadó ellenség teljes kudarcával végződött. Az olaszok ezuttal a Monte Sabotino és a tengerpart közti, mintegy 30 kilométer széles területen legkevésbé 17 gyalog- és népfelkelő-hadosztályból alakított 7 hadtestet vetettek harciba és ember- és anyagdolgazatra való tekintet nélkül minden áron át akartak törni. Az olaszok összes vesztesége 100,000 emberbe becsülhető. Július 27-én reggel könnyű csirkálónk és torpedóegységünk sikeres támadást intéztek az Anconától Pesaróig terjedő vasuti vonal ellen.

nyomultak előre. Paltusktól délkeletre még makacsul harcolnak. A nyugati harcztéren Souchez-től északra a Champagne-ban Le Metuil környékén volt a németekre kedvező harc, a Vogézekben a Lingeoppon a francziák elfoglalták a leg-előlső német árkokat. Az orosz harcztéren az előtörő napi tüzérségi tömegtüzelés védelme alatt az olaszok megerősített csapatokkal újra megtámadták a doberdói fensikot. A támadás meghiusult, az olaszoknak több veszteségük volt, mint valaha. Csapataink a csata 9-ik napján is a fensik szélén régi hadállásaik birtokában vannak.

Julius 28. Az ellenség a Visztula és a Bug között, valamint Sokalnál egész sorát intézte ellenük, heves, de sikertelen támadásoknak. Ivangorodtól nyugatra egy ellenség előtörés tü-zünkben összeomlott. Mitau és a Nyemen között tegnap még mintegy 1000 szétugrasztott oroszot fogtak el. Rozantól keletre és délkeletre támadások előrehaladt. Goworowót elfoglalták. Serocktól északra a Narev mindkét oldalán és a Nasyelsktől délre az oroszok folytatták támadásaikat, a melyek teljesen meghiusultak. A támadás meggyógyult, az ellenség az ellenséget a Roszamal 2:00 foglyot és hét géppüvverrel együtt német kézén. Varsó előtt, Blonietől nyugatra rohammal elfoglalták Pierunov helységet. Gora-Kalvarjától délnyugatra folyik a harc. A nyugati harcztéren a Vogézekben a lingeopfi—barrenkopfi vonalon elkekeredett harcok voltak. A francziák támadásait ellentámadással többször közel-harc után visszaverték. Ez alkalommal visszafoglalták a Lingeoppon július 26-án este elvesztett árkot egy kis darab kivételével. Az orosz harcztéren tegnap az olaszoknak a doberdói fensik ellen intézett támadása is elnyult. Helyenként még hevesen ágyúztak, egyébként erőlködésük már csak szórványos és erőlen előtörésekre szorított, amelyeket könnyedén visszautasítottunk. A görzi grófságban tehát, miként az első, úgy a hasonlíthatatlan hatalmasabb második csata is a támadó ellenség teljes kudarcával végződött. Az olaszok ezuttal a Monte Sabotino és a tengerpart közti, mintegy 30 kilométer széles területen legkevésbé 17 gyalog- és népfelkelő-hadosztályból alakított 7 hadtestet vetettek harciba és ember- és anyagdolgazatra való tekintet nélkül minden áron át akartak törni. Az olaszok összes vesztesége 100,000 emberbe becsülhető. Július 27-én reggel könnyű csirkálónk és torpedóegységünk sikeres támadást intéztek az Anconától Pesaróig terjedő vasuti vonal ellen.

A Jő Pajtás, Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja legújabb, augusztus elsei számába Benedek Elek és Lévay József írta verset, Krúdy Gyula elbeszélést, Sebők Zsigmond folytatja Tamásy Irénke című regényét, egy közlemben az almanach pályázatán kitüntetett pályaműveket mutatja be, Endrődi Béla verset írt, Faragó Géza képeზე, Schöppfin Aladár érdekes ki-kötői mesét mond, Zsiga bácsi mulatságos mókát, Faragó Jenő folytatja regényét. A rejtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A Jő Pajtás-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyed évre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra küld a kiadóhivatal. (F. ker. Egyetem-utca 4.)

HÁLÓZÁSOK

Hősi halált haltak: KRÄUTNER LAJOS, posta-és távirólistán, 44-ik gyalogezredbeli százados az orosz harcztéren, a doberdói fensikon nyitott véres ütközetben. — ZÁBORI MÁRCZY BÉLA, honvédszázados, zászlóaljparancsnok az almamezői ütközetben kapott súlyos sebei következtében, 45 éves korában, Munkácsan. — JOSEFOVITS ARMAND, a 31-ik gyalogezred tartalékos főhadnagya, a közrakutarak tisztviselője, a harcztéren szerzett beteg-ségében. — HALMAI ANTAL, a 20-ik honvéd népfelkelő gyalogezred főhadnagya, a Nemzeti Takarék-pénztár és Bank cégvezetője és főpénztárosa Galicziában, Zalesczyk mellett. — SÁFÁRY LAJOS, honvéd főhadnagya, az 1. kerékpáros század parancsnoka, ki a háború kitörése óta előbb a szerb, azután az orosz harcztéren harcolt, a dobronouzi éjjeli ütközetben, 23 éves korában. — A 12-ik huszárezred tisztihara gyászjelentésben tudatja, hogy bajtársai közül LÜBB FERDINAND főhadnagya, losonezi báró BÁNYFY JENŐ hadnagya, dr. SMOLEY RIKÁRD tartalékos hadnagya és dr. MARINCZER LÁSZLÓ tartalékos hadnagya az északi harcztéren. — OLÁSZY AURÉL, a dési 92-ik honvéd gyalogezred hadnagya, Orosz-Lengyelországban, 21 éves korában. — RIEDER ÖDÖN, takarékpénztári tisztviselő, a 82-ik gyalogezred tartalékos hadnagya, a második krasz-niki csatában, Stava falu mellett Orosz-Lengyelországban. — BERNAUER MARECEL, olkveles gépészmérnök, a József-műegyetem tanársegéde, a 11. számú tábori tüzérezred tartalékos hadnagya, a signum laudis tulajdonosa, Lisowice galicziai

Költözködéskor nélkülözhetetlen lakásbérleti szabályok ismerete!

LAKÁSBÉRLETI SZABÁLYOK

Összeíjította és magyarázta Dr. PONGRÁCZ JENO budapesti ügyvéd.

Tartalmazza Budapest-székesfőváros lakásbérleti szabályrendelétének hiteles szövegét és magyarázatát. Illeték szabályokat. A kapuzárás, víz- és gázbizonylat. Teljes joggyakorlatot stb., stb.

Harmadik teljesen átdolgozott kiadás. Mindenütt kapható. Ára kötve 3 K 20 fillér.

Megjelent a Magyar Törvények, Franklin-Társulat zsebkijakadásának gyűjteményében.

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R-T-nál, Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

ROZSNYAY PEPSIN BORA.

Kellemes ízű, kiváló jó hatású szer étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség ellen.

Étkezés közben véve, megóv a gyomor-terheléstől. Egy üveg ára 3 kor. 20 fill.

Kapható: minden gyógyszertárban valamint

Rozsnyay Mátyás Arad, Szabadság-tér 8.

Olvassa a hirdetéseket

Erzsébet királyné Sósfürdő

Női hajókand elsőrendű gyógyjavallatu. Budapest, I. Kelenföld. Női konyha, teljes komforttal berendezett szobák, árnyas, 38 holdias park. Terveze, vilnyvilágítás, fűtés és szobák árának a háború tartamára teljesen kedvezmény. Felvilágosítással szolgál az igazgatóság. Telefon 40-84.

RENDELÉS NÉL SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI.

Amputált Ön?

Akar elegáns, a csúlnak teljesen megfelelő műlábát v. műkezét? Ez esetben sziveskedjék bizalommal a 35 év óta fennálló, legjobb hírnévre névrendű KELETI J. budapesti ortopédiai műintézethez fordulni. : : : Elegáns, könnyű járás! Kifogástalan technikai kivite! Mérsékelt árak! Azonkívül gyárt és raktáron tart: Testgyógyászati gépeket, orthopédia műanyagokat, valamint az összes betegápolási eszközöket. Több évi jóállás.

Betegelői kocsikat tak részére legújabb árjegyzéket ingyen és bérmentve küld:

Keleti J. testgyógyászati gépek és gummiáru gyára Budapest, IV. Kerónaherczeg-ut. Külön női osztály (női kiszolgálás) Korónaherczeg-utca 14-16 sz.

KNUTH KÁROLY mérnök és gyáros

Központi víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb. — Tervek, költségvetések, földmérési előírások gyorsan készíttetnek. Cs. és kir. fensége József főh. udv. száll. Gyár és iroda: Budapest, VII., Garay-u. 10.

Pénzét

visszafeletem, ha bérkéményesedést a tyngszem-szemölcs. Riasztásm 3 nap alatt fájdalom nélkül, gyökerezést ki nem írja. Ezekre meho hála- és köszönytöratok. Ára: 1. üvegvíz 1.- korona 3 üvegvíz 2:50. Riasztás, Kassa 1. Postaok 12/30.

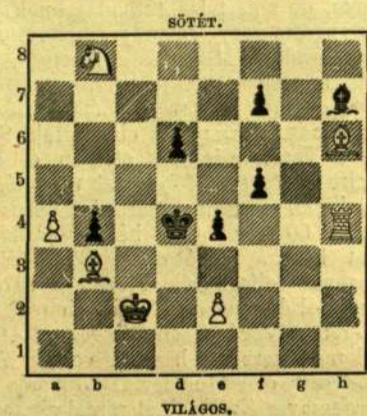
község körül vívott harcokban. — Monori Kovács Emil, a 13. jászkun huszárezred hadnagya. a Dobronoutz mellett vívott csatában. — MOLNÁR Géza építész, a Steindl Czéh hazai művészetet pártoló egyesület volt titkára és választmányi tagja, népfelkeltő hadnagy, a dobrounczi csatában, 47 éves korában. — PAMLÉNYI SÁNDOR, pénzügyi tanácsos két fiát vesztette el tizenkét napon belül. Ifjabb PAMLÉNYI SÁNDOR, oklevés gépészmérnök, tartalékos zászlós, Galicziában, a Janczyer körül vívott ütközetben, 25 éves korában. PAMLÉNYI LÁSZLÓ, negyedéves műgyetemi hallgató, egyéves önkéntes, hadapródjelölt tűzmeister, az olasz harctéren, a Krn hegységben, 28 éves korában. — Dukai TAKÁCH BENEDEK, negyedéves orvosnövevények, a ki kadétörtemesterként vonult be egészségügyi szolgálatra, az északi harctéren súlyosan megsebesült és a sztyriai hadikórházban. — VARGA LÁSZLÓ gyógyszerész, a 10-ik honvéd gyalogezred zászlósa a galicziai Kalkinow mellett kötelességének hű és önfeláldozó teljesítése közben ellenséges golyótól találva, 24 éves korában. — STEINER ANDOR, a 17-ik honvéd gyalogezred zászlósa, az északi harctéren. — Dr. OLÁH KÁLMÁN ügyvéd, a 38-ik gyalogezred zászlósa, az északi harctéren kapott sebesülése folytán. — MÁTHIS ANDOR jogszigorló, beregmezei községi aljegyző, a pécsi 19-ik honvéd gyalogezred tartalékos zászlósa Szlonszkonál, Galicziában, 29 éves korában. — SMAREGLA BÉLA, az 1. honvéd gyalogezred zászlósa, az olasz harctéren, 22 éves korában. — GÁL JENŐ, a hajdúböszörményi főgimnázium tanára, a 62-ik gyalogezred önkéntes századvezetője 35 éves korában, Galicziában, a Brzostek mellett vívott ütközetben. — Dr. JAKOBI JÓZSEF, szegedi törvényszéki joggyakornok, hadapródjelölt Przemysl várának hősi védelmében szerzett sebeibe, a várbán meghalt.

DREXLER BÉLA, az osztrák és magyar államvasutak uradalmának nyug. igazgatója, a Ferencz József-rend lovagja, a József királyi herceg szanatórium egyesület alelnöke, 77 éves korában, Budapesten. — Dr. MURAKÖZY KÁROLY, műgyetemi magántanár, a budapesti kereskedelmi akadémia rendes tanára, Kecskemét mellett, Szikrapusztán levő birtokán. — Szini SEBŐ DÁNIEL, földbírtokos, 73 éves korában, Gyömörén. — KOVÁCS SÁNDOR, nyug. városi irodatiszt, Pécsen. — BARLA KÁLMÁN, a jászberényi magyar királyi állami főgimnázium tanára, Jásznagykunszolnok vármegye törvényhatósági bizottságának tagja, városi tisztviselő, stb. 59 éves korában, Jászberényben.

Özv. WIRNHARDT LIPÓTNÉ, szül. felsőzori és kohanóci Ottilik Karolin, 84 éves korában, Balassagyarmaton. — NAGY ISTVÁNNÉ, szül. Gyulai Jolán, 49 éves korában, Dorozsmán. — Özv. nagyilovai LOSVAY LŐRINCZNÉ, szül. bulyi és jékei Jékey Teréz, 81 éves korában, Ungváron. — Özv. KLEIN EMILNÉ, szül. Lagleder Katalin, 76 éves korában, Mosonban. — Kragnai JUNKOVITS JOZSEFA, 78 éves korában, krassószörény-megyei Nándorhegyen.

SAKKJÁTÉK.

A 2963. számú feladvány Leopold R.-től, Bautzen.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

2959. számú feladvány megfejtése Fritsch Károlytól.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
1. Ff8-h6 g5xh4 1. ... Kd4-e5
2. Hf1-e3! stb. 2. Hd2xb3! stb.

Helyesen fejtették meg: A «Budapesti Sakk-kör» (Budapest). — Hoffbauer Antal (Lipótvár). — Kintzig Róbert (Fakert). — Székely Jenő (Győr). — Bácsi Péter (Budapest).

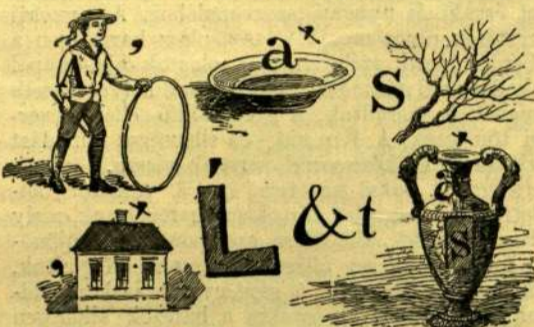
Szerkesztői üzenetek.

Mese délről. Ilyen verseket garmadával terem a háboru, a nélkül, hogy valami létjogosultságuk volna. Mit ér az olyan vers, a melyet mindenki tud csinálni? Feri hadnagy. A mint látja, mostanában csak egész kivételes esetekben közlünk verseket. Ebben az esetben nem volna indokolt, hogy ezt a kivételt megtegyük. Japán versek. A kisé merev fordításban is átérzik, hogy az eredetiek csinosak lehetnek, de most igazán nem foglalkozhatunk ilyen alapjában véve jelentéktelen dolgokkal.

EGYVELEG.

* Két nagy feltaláló Edisonról nemrég egy interjú jelent meg, a melyben a nagy feltaláló azt a véleményét fejezi ki, hogy a feltaláló tehetség igen sok emberben megvan, csak célzatosan nevelni, fejleszteni kell azt és pedig az ambíció, energia és képzelet fokozása által. Hasonló nézetet van Graham Bell is, a telefon nagy feltalálóját, a ki e cikkben elmondja, hogy atyja őt szünet nélkül sarkalta találmányok kigondolására. «Tizenhat éves koromig, — mondja Bell — egész esomé önálló felfedezést tettem, a melyekről csak később tudtam meg, hogy nem újak, mert Helmholtz már napvilágra hozta azokat. Egy évvel később testvéreimmel azon fáradoztunk, hogy egy beszélő gépet szerkesztünk és sikerült is egy olyan készüléket összehozni, a mely érthetően mondta ki ezt az egy szót: mama, úgy, hogy a házbeliek és szomszédok sokszor kidugták a fejüket ajtón, ablakon, melyik gyerek keresi az anyját.» A Bell családot különösen a hang fizikája érdekelte és fő törekvésük az volt, hogy a hangvezetést kombinálják a villamossággal, a mi kitarató munka után sikerült is, annyira sikerült, hogy a telefont jelentőségben talán egyetlen találmány sem múlja felül, mióta a világ áll.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 26-dik számában megjelent képtalány megfejtése: Jóban, rosszban vannak hősök.

Felolós szerkesztő: Hoitsy Pál

Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Vármegye-utca 11.

Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV. Egyetem-utca 4.

A MAGYAR HANGSZERIPAR UTTÖRŐJE.

A «modern» jelzőre ma csak azok az iparosok tarthatnak jogosan igényt, akik a technika minden vívmányát szolgálatukba állítják ipari termékeik előállításához, de ezenkívül szakavatott hozzáértéssel gondoskodnak ipari termékeik kereskedelmi elhelyezéséről. Csak arról az iparosról, aki-ben az ipari képzettség kívül a kereskedői tudás és szellem is megvan, állíthatjuk, hogy modern iparos.

A modern iparosok egy valóságos iskola-alapítóját mutatjuk be Wágner A. Károly személyében.

Nemcsak elsőrendű, kiváló iparos, de kitűnő rátermett kereskedő is. Iparos a szó-nak legnemesebb értelmében, mert alapos ösmerője a szakmájának, a legtöbb hangszert kezeli és játsza; éveken keresztül karmester volt és számos saját találmányu hangszere van. Sikerének titka főleg abban rejlik, hogy amily nagykaliberű iparos, époly zseniális kereskedő is egyben, mert érti a módját, miként kell a hangszer-készítményeket ügyesen, a modern reklám megannyi eleven, ötletes és színporkázó eszközeivel forgalomba hozni; de ez soha se történik nála az izlés rovására. És nagy zsenialitása mellett az is bizonyít, hogy még a leghálátlanabb, legkevésbé felkapott és ösmert hangszerezéseket is képes népszerűvé tenni és a nagy közönség által megkedveltetni. Kétségkívül megállapítható az a tény, hogy mintegy tízezer fennállása alatt közönségünkben hatalmas méretekben fejlődött a zene és hangszerek iránti szeretet, ami szintén Wágner A. Károlynak érdeméül tudható be, mert bebizonyítható immár, hogy ez a mindig szorgalmas, tevékeny iparos és kereskedő, ezerszámra hódított meg olyan egyéneket a zene

iránt, akik eddig nem bírtak érzékelni és fogékonysággal iránta.

Jóleső érzéssel kell tehát regisztrálnunk a hirt, midőn ezt a vérünkbeli egyént a keres-

illető diszoklevelet. Tehát nemcsak az ország megannyi részében lett népszerű, kedvelt Wágner A. Károly, nemcsak a vidékre szállítja nap-nap után tömegesen és egyre fokozottabb mértékben a hangszereket, erős exportja van külföldre is az ő cikkeinek, immár ösmerik és méltányolják az ország határain kívül is.

Ezzel pedig egy hangszeriparos és kereskedő se dicsékedhetett se ezért büszkeséggel töltheti el a magyar kereskedői kart az a tudat, hogy Wágner A. Károly, a hozzájuk tartozó, tudásban gazdag, szakmá-szeretben lelkes magyar hangszerész elhozta a külföld legszebb elismerését, mely a magyar hangszer ipart és kereskedelmet személye révén méltán megilleti.

Wágner A. Károly mindig szeretettel gondol az ő óriási számu, nagy közönségére, havonta kibocsát egy terjedelmes hangszerte-tesítő, mely hű utmutatója, tanácsadója a vásárló közönségnek. Ha átlapozgatjuk ezeket a hangszerte-tesítőket, azonnal tisztában leszünk azzal, hogy egy minden tekintetben eredeti gondolkodásu, nagy szak-tudásu és valóban rá-termett iparos-kereskedővel állunk szem-közt. E hangszerte-tesítők oly segédeszközök a hangszeripar és ke-reskedelem terén, mint a Baedeker nagyobb utazásainknál.

Hangszerte-tesítőit és nagy képes főírjegyzékét bárkinek készséggel megküldi Wágner a «Hangszer-írály» törvényszékiileg bejegyzett cég, országszerte elismert elsőrendű magyar hangszer- és beszélőgépek áruháza, Budapest, VIII. kerület, József-körút 15. szám. Személyes látogatások esetén jól vigyázzanak a pontos címre és a házszámra.

WÁGNER A. KÁROLY

Forró napsütés

idején itt vannak a csunya szep-lők is. Tehát minden nő idejében gondoskodjék a valódi

Diana-szappan

beszerzéséről, mióta köztudomásu, hogy ezen szépítő a szeplőt és pattanást lemossa az arczról és kézről. Elsőrendű fehéritő, bőrápoló czikk.

Egy darab valódi

Diana-szappan 50 fillér.

Főelárusítóhely:

Diana Kereskedelmi Részv.-társ. Budapest, V. ker., Nádor-utca 6.

Mindenütt kapható!

LOHR Mária
(KRONFUSZ)
A főváros első és legrégebbi csipkésítőt, vegytisztító és kelmefestő gyári intézete. Telefon: József 2-37.

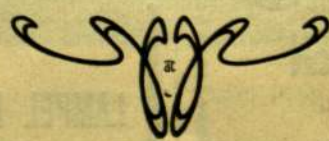
Női FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA POZSONYBAN.
Érettség vizsgálat. Állásbiztosítás. Intermat. Értelmit kívántra küld az igazgatósnak.

Jókai Mór munkái

Népszerű kiadás Egy-egy szám 1 korona

1. A varchoniták.	28-29. Szomorú napok.	98-99. Felfordult világ.
2. Fortunatus Imre.— Shirin.	30-36. Kárpáthy Zoltán.	100. Elbeszélések.
3. Kalóz király.	37-43. Egy magyar nábob.	101-112. Dekameron.
4. Sonkoly Gergely.	44-48. Új földesúr.	113. Egy asszonyi hajsza.
5-9. Törökvilág Magyarországon.	49-55. Szegény gazdagok.	114-119. Névtelen vár.
10. A bűntárs.	56-58. Hétköznapok.	120-121. Népvilág.
11-12. A kétszarvú ember.	59-63. A régi jó táblabírák.	122-124. Szélcsend alatt.
13. Koronát szerelemért.	64-65. Délvirágok.	125-131. Egy az Isten.
14. Petki Farkas leányai.	66-67. Milyenek a nők?	132. A debreceni lunatikus.
15. Regék.	68-71. Véres könyv.	133-134. Egy ember, a ki mindent tud.
16. Carinus.	72-73. A magyar nép élce.	135-136. Asszonyt kísért — Istenet kísért.
17-20. Erdély aranykora.	74-75. Arnyképek.	137-138. A janicárok végnapjai.
21-23. Csataképek 1848-1849-ből.	76-82. A köszívű ember fia.	139-140. A magyar elő-idők.
24. Bujdosó naplója.	83. Milyenek a férfiak?	141. Az életből elvesse.
25-26. A fehér rózsza.	84-88. Politikai divatok.	142. Észak hónapból.
27. Magyarhon szépségei.	89. A serfőzök.	143-151. Színművek.
	90-93. Mire megvénülünk.	
	94. Oceania.	
	95-97. Az elátkozott család.	

Megrendelhető:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.
Budapest, VI., Andrássy-út 21. sz. és minden hazai könyvkereskedésben.

A 18 évesek egyévi önkéntességi jogának megszerzési és csapat-testválasztási módjait

tárgyalja Tolcsvai Nagy Barna dr., miniszteri fogalmazó. A honvédelmi minisztérium önkéntesi ügyosztálya referensének könyve. — Címe:

Ára:
1 korona
80 fillér

Egyévi önkéntesjelöltek tájékoztatója. Második kiadás.

Megrendelhető: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, VI., Andrassy-ut 21. valamint minden hazai könyvkereskedésben.

Mikszáth Kálmán munkái a „Magyar Könyvtár“-ban

Jó palócok. Elbeszélések és rajzok róluk	K 1.20
Tót atyafiak. Elbeszélések	• 1.20
Szent Péter esernyője. Regény	• 2.80
Prakovszky, a siket kovács. Elbeszélés	• 1.20
Az új Zrínyiász. Szatirikus rajz	• 2.40
Beszterce ostroma. Egy különös ember története	• 2.40
A németke és egyéb elbeszélések	• 1.50
Kisértet Lublón	• 1.20
A gavallérok. — Ne okoskodj Pista!	• 2.—
Egy választás Magyarországon, vagy a kortélyesi csíny	• 2.40
Tíz kötet, a szerző dombornyomású képével díszített piros vászonkötésben	K 18.30

Ezen könyvek megrendelhetők:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál,
Budapest, VI., Andrassy-ut 21. sz.

NIMRÓD

Képes vadászati és versenysport ujság.

Szerkeszti: Szabó Kálmán.

Minden számában sok érdekes vadászati fénykép-felvételeket közöl. Szakszerű cikkeiket közli. Minden vadászati ügyben felvilágosítást kap az olvasó és

az összes bérbeadó vadászterületek árverésének idejéig közli.

A díszesen kiállított lap havonként háromszor jelenik meg és előfizetési ára félre 6 kor.

Mutatványszámot a kiadóhivatal szívesen küld Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

A MAGYAR KÖNYVTÁR UJ FÜZETEI

MADÁCH IMRE

KOZMA ANDOR

Az ember tragédiája

A KATONA A MAGYAR KÖLTÉSZETBEN

ÁRA 60 FILL.

ÁRA 30 FILL.

ÉRTÉKES, UJ KÖNYVEK.

A Kisfaludy-Társaság könyvei.
Franklin-Társulat kiadása. ::

Scheffel József Viktor. *Ekkehard*. Történet a X. századból. Fordította Antal Géza. Füzve 8, kötve 10 kor.

Vargha Gyula *költeményei*. Füzve 4, kötve 6 kor.

Voinovich Géza. *Madách Imre és Az Ember Tragédiája*. Füzve 8, kötve 10 kor.

Bárd Miklós *költeményei*. (1887—1913). Füzve 5, kötve 7 kor.

Knight William. *Az Aesthetika története*. Fordította Husztiné Révhegyi Rózi. (A magyar aesthetika történetével kiegészítette Jánosi Béla). Füzve 8, kötve 10 kor.

Megrendelhető: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) r.-t. könyvkereskedésben, Bpest, VI., Andrassy-ut 21. sz., valamint minden hazai könyvkereskedésben.

A VILÁGHÁBORÚ NAPLÓJA A MAGYAR KÖNYVTÁRBAN

MÁSODIK FÜZETE
MOST JELENT MEG.

Tartalmazza az 1914 augusztusi események hivatalos jelentéseit, az orosz, francia- és belga hadsereg ismeretetését, Nordau cikkét a háborúról, Löwen pusztulásának leírását.

Ára 60 fillér.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedésében (Wodianer F. és Fiai) r.-t. Budapest, VI., Andrassy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

32. SZ. 1915. (62. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, AUGUSZTUS 8.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 1.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egész évre — 20 korona.
Fél évre — 10 korona.
Negyed évre — 5 korona.

A „Világháború“-val
negyed évenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

HONVÉDEK EGY ERDEI ÚTON.

A DÉLNYUGATI HARCOZTÉRŐL. — Török Sándor felvétele.